

Іэмалхэр мащІэкъым

Къулеягъэ мехеІпьти SIIIIISIIIIIII

2-нэ нап.

«ІуэрыІуатэ **«ЕТНБУЧХП**

3-нэ нап.

Псори **УДЭЗЫХЬЭХТ.** /36HHI | 936HHI91

4-нэ нап.

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-Іуэхущіапіэм къызэритамкіэ

Хамэ къэрал кърашхэм къапимыкіцэтц

гъэ Іуэхукіэ мэкъумэш Іуэхущіапіэхэм я унафэщіхэм яlущlащ. «Отбор» жылапхъэгъэкІ центрым кърихьэліахэр тепсэлъыхьащ хамэ къэралхэм кърашу щытахэм я пlэ иувэнухэр къызэрызэрагъэпэщ щіы-

экономикэ зыужьыныгъэмкІэ нэс ІуахыжакІэщ. Абы щыщу и министр Рахаев Борис, мэ- гектар мин 44,2-р гуэдзщ, гек- Прохладнэ щІыналъэм хыхьэ хутакІуэ институтым и гъусэу. къумэш хозяйствэмкІэ и министр Сыжажэ Хьэсэн, Прохладнэ щІыпІэ администра- 239,4-м нос, зы гектарым леннэ комплексым и жыла- Курыт, КъухьэпІэ-Сыбыр щІыцэм и унафэщ! **Журавлёв** хуэзэу - центнер 34,4-рэ. Ар пхъэгъэк! къудамэм мы налъэхэм щыхасэныр ф!ыуэ инфраструктурэм зиубгъун Андрей, КъБР-м зыужьыныгъэмкІэ и корпорацэм и нэхърэ нэхъыбэщ. унафэщІ Чочаев Ахъмэт сымэ. Мэкъумэш лэжьакіуэ- 0,7-м къыщатіыжакіэщ. Зы хэмрэ республикэм и Іэта- гектарым хуэзэу ику иту къыщхьэмрэ гъавэ Іухыжыгъуэр щахыж хабзэр центнер 392,1зэрекіуэкіым и гугъу ящіащ,

Іэмэпсымэхэм хуэмыныкъуэу лэжьа зэрыхъунум, къэралым абыхэм зэрызащІигъэкъуэфыну щІыкІэм тепсэлъыхьаш.

КъБР-м Мэкъумэш хозяйствэмкІэ и министерствэм къызэритымкІэ, гъавэр пІалъэм къыкІэрымыхуу Іуахыж. Дызэрыт зэманым ирихьэл эу ЗЭІУЩІЭМ хэтащ КъБР-м гуэдзрэ хьэуэ гектар мин 70-м пІэрщ. 1991 гъэм къызэра- иригъэкІуэкІат Воронеж нартар мин 18,7-р хьэщ. Псоми зэхэту къытрахар тонн мин дэтщ. процент 3,2-кІэ нэгъабэрейм

КІэртІоф пасэр гектар мин ти, иджы псори зэхэту кіэртіоф

Кіуэкіуэ Казбек лэжьы- мэ къэралхэм кърашу щыта нэхърэ нэхъыбэщ. Губгъуэ лэ- институтхэм. Псалъэм папжьакІуэхэм иджыри гъавэр щІэ, Аргентинэм, Китайм, нэгектар мини 7,2-м щыІуахы- гъуэщі жащ. Псори зэхэту ар мэхъу щ эныгъэл хэм. тонн мин 68,7-рэ.

Зэіушіэм къыщаіэта іуэхухэм язщ республикэм жылащекіуэкіыр. Іуэхущіапіэ палъытэр «Отбор» Комсомольское агрофирмэр пашэ щыхъуащ. къалъытэ.

Абы щагъэхьэзыр нартыху лъэпкъыщІэхэр, гъавэхэкІ убзыху, лэжьыгъэм епха Іуэхухэр тонн мин 26,9-рэ къатІыжащ, сейми хамэ къэралхэми гухьэныгъэм. къаІэтащ, ІуэхущІапІэхэр ха- Ар процент 16-кІэ нэгъабэрейм къэкІыгъэ гъэкІынымкІэ щыІэ

къэралхэм

2004 гъэм Урысейм щагъэvнэхvа къэкІыгъэ лъэпкъыщіэхэр хъумэнымкіэ къэпхъэгъэк лэжьыгъэр зэры- рал комиссэм къабыл ищауэ шыташ «Отбор» ІуэхущІапІэм жэу абы и лъэныкъуэкІэ къа- щагъэкІа «Ирида» нартыху ІуэхущІа- жылэр. А лэжьыгъэр фирмэм гъэпэщауэ щыта центрыр тыхумкІэ дэт щІэныгъэ-къэ-Мэкъумэш-промыш- къэрал реестрым хатхауэ.

Хъупхъэхэх ІуэхукІэ «Отбор» центрыр хохьэ нартыху жылэхэр. Іуэхущіапіэм щіым лъэпкъыщіэхэр къэгъэхъузэрелэжь ІэмалыщІэхэр ща- нымкІэ зэзыгъэуІу советым, мэкъумэшхэкіхэм жылэ хэгъэхъукіын іуэхукіэ щолэжь. Ар ядолажьэ Уры- Нартыхум елэжь лъэпкъ зэ-

Жылэ зэрыхихым нэмыщІ,

фирмэм егъэкІ гуэдз, хьэ, горох, дагъэ зыщІаху сэхуран, рапс, сое. «Отбор» фирмэм щолажьэ щІэныгъэ куу зыбгъэдэлъ ІэщІагъэлІхэр. ІуэхушІапіэм зэманым декіу Іэмэпсымэфіхэр иіэщ, й лэжьыгъэр зыхуей хуэзауэ зэрыригъэкІуэкІыфын Іэмалхэр бгъэдэлъщ. 2018 - 2019 гъэхэм КъБР-м

зыужьыныгъэмкІэ и корпоразыкъыщ[игъакъуэри, агрофирмэм иухуащ илъэсым тонн 5000 къыщІэзыгъэкІ, нартыху лъэпкъыфІхэм я жылэ зыгъэхьэзыр завод. ІуэхущІапІэм фІыкІэ узыщегъэгугъ хамэ къэралхэм кърашу щыта икІи ипш хъужылэхэр гъэкІынымкІэ. «Отбор»-м и жылэхэр щызэб-Къэбэрдей-Балъкъэщегъэжьауэ Алтай крайм нэс. Абы къыщІигъэкІхэм къыщІоупщІэ КавказщІыбым, Азие Курытым, Африкэ Ищхъэрэм, Белоруссием, Монголием щыщ ІэщІагъэлІхэр. Илъэс къэс хохъуэ фирмэм хамэ къэралхэм яхуригъашэхэм я бжыгъэм. «2021 гъэм нартыху, гуэдз, хьэ жылэу сом мелуан 29-рэ и уасэ хамэ къэралхэм ярищамэ, 2022 гъэм и япэрей мазихым къриубыдэу фирмэм сом мелуан 22-м щІигъу и уасэ ищакіэщ», - щыжиіащ зэіущіэм _ «Отбор»-м и унафэщІ Джыназ Расул.

КъБР-ми Урысей псоми я мэкъумэш ІуэхущІапІэхэм я дежкіэ мыхьэнэшхуэ иіэщ «Отбор» фирмэм нэхъри нэхъ щІэгъэхуэбжьауэ зиужьыным, абы къыщІигъэкІ мэкъумэшхэкІхэм зэрыхуэныкъуажэм 2007 гъэ лъандэрэ «Ирида»-р къуэм къыхэкlыу. Зэхуэсым къекІуэлІахэр тепсэлъыхьаш абы и лэжьыгъэр ефіэкіуэн, и папщІэ къэралым къыхуищІэфынухэм.

Зэіущіэр щызэхуищіыжым, КІуэкІуэ Казбек къыхигъэкъэралым дэтхэнэ щащ гупыж узыншэми жану зэрызыщІигъакъуэр, псом хуэмыдэу, мыхьэнэшхуэ зиІэ лъэныкъуэхэм.

республикэр илъэси зэрырикъум и закъуэкъым. Къэбэрдей-Балъкъэрым и цІыхухэм я гъащІэр егъэфіэкіуэным хуэщіа а іуэхугъуэхэм пытщэнущ, ахэр къыщыгъэлъэгъуа проектхэр

Журналистхэм щепсалъэм КъинэмыщІауэ, зэрырикӀу́э уэрамым и автомобиль гъуэ-

икіи бгъуэ. КъБР-м и Іэтащхьэр апзезыхьэ деж щагъзув

Ухуэныгъэм и хабзэ гуэрми темыщІыхьауэ къызэрагъэпэща а цІыкІухэм къалэм и теплъэр

Ди республикэр куэдым ядолажьэ

Ди къэралым къыщыщагъэкіхэмрэ къыщыкіхэмкіэ ная кооперация и экспорт» хамэ къэрал кърашхэр зэхъуэкіыным, дэ нэгъуэщі лъэпкъ проектыр ди лъащІыпіэхэм едгъашэхэм хэгъэхъуэным теухуауэ щытащ КъБР-м и Іэтащхьэм и деж щыІэ Экспорт советым хэтхэм я зэlущlэр. Абы хэташ КъБР-м и Правительствэм и Унафэщі Мусуков Алий, абы и япэ къуэдзэ Къуныжь МуІзед, экономикэ зыужьыныгъэмкіз министр Рахаев Борис, мэкъумэш ІэнатІэмкІэ министр Сыжажэ Хьэсэн, Прохладнэ щІыналъэм и администрацэм и Іэтащхьэ Журавлев Андрей, КъБР-м ЗыужьыныгъэмкІэ и корпорацэм и тхьэмадэ Чочаев Ахъмэт, мэкъумэш Іуэхущіапізхэм я унафэщіхэр.

щІэр къыщызэІуихым жи- къым, атІэ къыддэлэжьэну Іащ Урысей Федерацэм и хуей псоми апхуэдэ Іэмал экономикэр иджыпсту зэрыт щытыкІэм, санкцэхэмкІэ зыхагъэт дэкъузэныгъэм, дунейпсо экономикэм щекіуэкі зэхъуэкІыныгъэхэм мэкъумэшыр шыбэв хэгъэгухэм я лэжьыгъэ бгъэдыхьэкІэр яхъуэжыну, сату утыкущІэхэр ягъэунэхуну, ерыскъыхэкІхэмрэ хьэпшыпхэмрэ къыдэзышэхэмрэ зэтшэхэмрэ къахэдгъэхъуэну, технологиещІэхэр нэхъ Іэрыхуэу къэдгъэсэбэпыну рытхуагъэувыр.

- Иджыпсту гугъуехь куэд къешэ зэтеублауэ щыта Іуэхур къызэрызэпыудам, ауэ абы ІэмалыщІэхэри къытхузэјуихыу жыпіэ хъу- сату Іуэхукіэ къэрал 66-м ри щыіэщ. Хьэрычэтынущи, къэмынэlayэ къэгъэ- зэрапыщlap, къэрал 32-м щlэхэм гугъу демыхьу къасэбэпын хуейщ. Мы екіуэкі ди деж къыщыщіагъэкі- хуэщіэнущ къыщіагъэкіыр Іуэхум дыхэзэгъэн папщІэ, хэмрэ щащІхэмрэ зэрыху- зращэ хъуну къэралхэр, щіэныгъэу, зэфіэкіыу диіэр рагъашэр. Республикэм нэжыджэру къэдмыгъэсэбэ- гъуэщІ щІыпІэ иригъашэ- зыдэлэжьэну пынкіэ Іэмал иіэкъым.

промышленностымкІэ, туризмэмкіэ экспорт хъар- піэхэм ирищэр хьэпшыпзынэ диІэщ. Урысей Феде- хэрщ, гъущІымрэ гъущІрацэм и Президентыр хэкІхэмрэщ, машинэ щы-Санкт-Петербург щекіуэкіа зэпкъралъхьэкіэ къагъэдунейпсо экономикэ форумым къыщыщыпсалъэм мышленностым щыщхэрщ, къыхигъэщхьэхукІащ Урысеймрэ абы и экономикэмрэ къы дяпэкІэ зэрызаужьыну лъагъуэ нэхъыщхьэхэмрэ Іэмалхэмрэ. Абы щыщу нэхъыщхьэр Іуэхур хэт и дежкІи зэІухауэ щытынырщ. Президентым къыхигъэбелджылыкІащ зи щхьэ хуитыж къэрал лъэрызе- утыку кърахьащ «Системхьэм хэти дэлэжьэну зэрыхьэзырыр, дунейпсо зыу- народной кооперации и дзэнущ ахъшэхэр зэрызэ!эжьыныгъэм езым и Іыхьэ экспорта», «Экспорт про- пах Іэмалми. хилъхьэну зэрыхущІэкъур. дукции АПК» щІыналъэ Урысейми езым и щхьэ проектхэр, «Международ-

КІУЭКІУЭ Казбек зэlу- Іуэху зэрихуэу зигъэбыдэряритынущ. Абы къыкІэлъызыужьыныгъэр, зэдэлэжьэныгъэр нэхъ зытещІыхьар хьэрычэтыщІэ Іуэхухэм гъуэгу етынырщ, экономикэм ехьэлауэ щы-Іапхъэ псори мыбдежым къыщызэгъэпэщынырщ. Сэ си фІэщ мэхъу къэрал унафэщіым и мурадхэр зэрызэдгъэхъулІэфынур, къыщІэдгъэкІхэмкІи, хамэ къэралхэм едгъашэхэмкІи, ди цІыхухэм я псэукІэр едгъэфіэкіуэнымкій йужь дыкъызэримынэнур, - жиlащ

Кіуэкіуэ Казбек.

ЗэlущІэм къыщыпсэлъахэм къыхагъэщащ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэр кІуэр. Нэхъыбэу хамэ щІысэбэпхэрщ, химие пропхъэрщ. Ерыскъырэ ерыскъызыхащІыкІхэмри куэду хамэ къэралхэм ярищэф хъуащ, ахэр: хьэцэпэцэ, ІэфІыкІэ, кхъуей, фадэ, псыІэфІ, нартыхум къыхэщІыкІа крахмал, нэ-

кулъ, лы, фІэІугъэ. Экспорт советым хэтхэм ные меры развития между-

хэм гъэзэщ а зэрыщыхъур.

«Нальчик-сладость», «Отбор», «Базис» ІуэхущІап мехішефану в мехеіп лэжьыгъэр зэрекіуэкіыр къагъэлъэгъуащ. Абыхэм къыщІагъэкІхэр хамэ къэралхэм егъэшэнымрэ абы и уасэр къаІэрыхьэжынымрэ трагъэкІуадэр нэхъыбэ зэрыхъуам къыхэкІыу, уасэхэри хагъэхъуащ.

КъБР-м Экспортыр дэІыгъынымкІэ и центрыр блэкІа илъэс ныкъуэм хьэрычэтыщІэ цІыкІурэ ику иту 118-м дэІэпыкъуащ, ІуэхущІапІи 8-м зэрыдэлэжьэным теухуа зэгурыІуэныгъи 10 иращІыліащ нэгъуэщі къэралхэм щыщ я лэжьэгъухэм.

Урысей экспорт центрым и лыкіуэм бжыгъэхэр зи лъабжьэ «Мой экспорт» утыкумрэ «Одно окно» хъыбарегъащІэ системэмрэ къуит Іэмалхэр яхузэпкърихащ зэlущlэм ліахэм. Зи гугъу тщіы онлайн-утыкухэм къэрал Іуэхутхьэбзэхэр шыбгъvэтынущ икІи хамэ къэралхэм запыпщіэнымкіэ Іэмал псоабыхэм зыпащІэфынущ, хэм я процент 83-р СНГ-м зытет хабзэхэр щызэра-Дэ мэкъумэшхэкіхэмкіэ, хиубыдэ къэралхэрш здэ- гъэщіэфынуш, хамэ къэралхэм я онлайн сату утыкухэм ихьэфынущ. А системэм дэфтэрхэри щызэбгъэпэщыфынущ, юристым и чэнджэщ щыбгъуэтынущ, кредит, страховкэ, къэрал дэІэпыкъуныгъэ Іуэхутхьэбзэхэр пхуащІэнущ.

«Одно окно» системэм иджыпсту щолажьэ къудами 4 къызэщІэзыубыдэ Іуэхутхьэбээ 31-рэ, 2024 гъэ пщІондэ иджыри 30 къыхагъэхъуэнущ. Абы нэмыщТ «Мой экспорт» онлайн-утыкум 2023 гъэм и мэлы--и/шеш неажел меахеаж

КЪЭБАРТ Мирэ.

Махуэшхуэм дыхуок Гуэ

публикэм и Іэтащхьэ КІуэкіуэ Казбек къипщытащ щІналъэр илъэси 100 щрикъум ирихьэліэу Налшык шызэфіах лэжьыгъэхэр зэрекіуэкіыр. Ахэр псори зэфіэкіауэ щытын хуейщ фокладэм и 10-м ипэ къихуэу. А махуэращ республищекіуэкіыну гуфіэгъуэхэм я нэхъыщхьэхэр щыщыІэнур.

НАІУЭ зэрыхъуамкіэ, лэжьыгъэхэр щызэф!эк!ак!эщ жылагъуэ зыгъэпсэхупІэу блым. Ахэр хиубыдащ «Къалэ щІыпІэхэр зэпэщ щІын» федеральнэ проектым. Ап-хуэдэхэщ КъБКъУ-м къедза скверыр, Къуэныкъуейм и цІэр зезыхьэ уэрамым щыІэ «Курортный» хадэ цІыкІур. Гагарин Юрий и цІэр зезыхьэ скверым игъэдэхэнущ Налшык аэропортым къедза щІыпІэр. Ари мы махуэхэм ящІ: автомобиль псынщІэхэм я гъэувыпІэхэр, рейсым пэплъэхэм зыщагъэпсэхуну _ щІыпІэхэр _ нэхъ тынш ящІ. Ленинымрэ Тэрчокъуэмрэ я цІэхэр зезыхьэ хэмрэ цІыкІухэмрэ я зыуэрамхэм я зэхэкіыпіэм деж гъэпсэхупіэхэр, уэршэрыпіэиІэ, КъБКъМУ-м къедза, Идарым и цІэр зезыхьэ уэрамымкіэ Мовсисян и ціэр гъэшхуэхэр щокіуэкі КъБР-р зезыхьэ уэрамдыхьэм къыщыщІэдзауэ Тырныауз дэлъэдапіэм нэс къиубыду щыіэ, Мэлбахъуэмрэ Комаровымрэ я творчествэмк э республикэ я цІэхэр зезыхьэ уэрамхэм я зэхэкІыпІэм деж щаухуауэ цІэр зезыхьэ утыкушхуэмрэ я щыта, «Нарт» хьэблэм щыІэ хадэ цІыкІухэри сыт и лъэныкъуэкІи хьэзыр хъуащи, махуэшхуэм зыхуащІу мэщІэра-

удз гъагъэхэм псы теутха- шхуэр. Абдеж къыщызэрапІэхэри хуащІыжащ, архи- гъэпэщынущ тектурэкІэ теплъэ дахэ яІэу. выставкэ зэмылІэужьыгъуэ-КъинэмыщІауэ, а хадэ хэр, литературэ пшыхьхэр,

ціыкіухэм яіэнущ спорт, сабий джэгупІэ утыку зэмылІэужьыгъуэхэр, адэ-анэхэр, лъэс лъагъуэхэр.

зэманым илъэси 100 зэрырикъум и щІыхькІэ скверым. Ар щаухуэ Сабийхэмрэ щ алэгъуалэмрэ уардэунэмрэ Абхъазым и зэхуэку дэлъ щІыпІэм. УхуакІуэхэм яубзыхуакІэщ скверым и планыр, щІытІхэри зэфіэкіащ. Иджыпсту зэфіагъзувэ абджыпсым къыхэскверхэм щагъэтІыса щІыкІа гъэлъэгъуапІэ унэмахуэшхуэ

лекцэхэр, кинохэр щагъэлъэ- гъэхэр хьэлэмэтхэр щрагъэкіуэкіыкъашэхэр зыхэт, хъыринэхэр, къежэхыпІэхэр зиІэ сабий джэгупіэхэри щыіэнущ, твормастерской

мылІэужьыгъуэхэр, сабиймрэ анэмрэ я пэшхэри къыщызэрагъэпэщынущ а щІыпІэм. А хадэ цІыкІур хъунущ къалэдэсхэри абы и хьэщІэхэри малъхъэдисым хуэдэу зыщІэзышэ зыгъэпсэхупІэщІэ.

къигъэнэlya къалэнхэм япкъ жьыгъэхэр псори зэфlax яублэжьыгъэхэр щокіуэкі къала- кіэрыху щымыіэу. Ухуакіуэхэр щхьэм Псыхуабэ, Владикав- къызэгъэпэщащ каз лъэныкъуэхэмкіэ къикіыу техникэкіи іуэхум ирахьэліэ уакъыхуэзышэ дэлъэдапІэ- пкъыгъуэхэмкІи. хэм деж. А щІыпіэхэм щыіэ архитектурэ-декорацэ ухуэны- гъэк лэжьыгъэхэр зэпхар ди бек

зыхуей хуагъэзэж, гъуэнущ, зэlущlэхэр, зэхуэзэ уэздыгъэхэр гъуэгухэм фlадзэж, удз гъагъэхэмрэ жыг нущ. Апхуэдэу гъуэгу нашэ- щхъуант эхэмрэ щагъэт ыс, къедза Іэшэлъашэр ягъэкъабзэ, ягъэдахэ. «ИгъащІэкІи Урысейм дригъусэу» щІэжыпІэшхуэр зыхуей хуагъэзэ-

жакІэщ. Зи гугъу тщІы ІуэхущІапІэ, Іэнатіэ псоми щекіуэкі ухуэныгъэ-зэгъэпэщыжыныгъэ лэжьыгъэхэм я тегъэщІапІэщ лъэпкъ проектхэр, ральнэ, щІыналъэ, щІыпІэ Республикэм и Іэтащхьэм къэрал программэхэр. Лэзэгъэпэщыжыныгъэ зыхуа планым тету, къызыхуеину

- Мы лъэхъэнэм зэфІэд-

гъэзэщіэным адэкіи деліэліэнущ, - къыхигъэщащ КІуэкІуэ Казбек.

щІыналъэм и унафэщІым къыхигъэбелджылыкіа Іуэхугъуэхэм ящыщщ Налшык щаухуа гъуэгущІэхэр къэзыгъэнэхуну уэздыгъэхэр электрокъару нэхъ мащІэ зыхьхэм зэращыщынур. АбыкІэ къыдагъэхуэнущ къалэ щІыпІэм къыщагъэсэбэп энергием. къыхигъэщащ ЩоджэнцІыкІум и цІэр зезыхьэ уэрамым псы хуабэ бжьамийхэм зэрыщелэжьыр, Къэбэрдей гуми зэхъуэкІыныгъэ зэригъуэтынур. Уэрамым и Іыхьэу федеральнэ гъуэгум ухуэзышэр нэхъ бгъуэ ящІынущ, машиниплІ щызэблэкІыфын хуэдэу. Ар хъунущ уэздыгъэ нуркІэ гъэнэхуа гъуэгу тынш

хуэдэу къытеувы аш автобус къзувыІэпІэхэм деж щыІэ сату ІуэхущІапІэ цІыкІухэр нэгъуэщі щіыпіэхэм зэрахьынуми. Абы зэрыжиlамкіэ, а ІуэхумкІэ хьэрычэтыщІэхэм ягуроІуэри, нэхъыфІ зэрыхъунум хуэдэу ящІ. Кулиевым и цĺэр щызэфіэкіащ апхуэдэ сату щІыпІэхэр Іухыныр. КъэувыІэпІэхэм иджырей мардэхэм къезэгъ ухуэныгъэ екlухэр. Апхуэдэ лэжьыгъэхэр щекІуэкІынущ Головком и цІэр зезыхьэ уэрамми.

ІуэхущІапіэ ягъэдахэу пхужыІэнукъыми, а Іуэхур тэрэз щІынми яужь - жиlащ Кlуэкlуэ Каз-

Тембот Алим и лІыгьэ

УФ-м ЗыхъумэжыныгъэмкІэ и министерствэм хъыбар къызэритамкіэ, ди лъахэгъу капитан Тембот Алим лІыгъэрэ хахуагъэрэ къигъэлъэгъуащ мы махуэ-

«Капитан Тембот Алим урысеидзэм и щІыбагъ къыдэту ахэр зыхуей псомкІи зэпымыууэ къызэригъэпэщу зауапІэ губгъуэм итщ, уеблэмэ бийр здэщыс гъунапкъэм гъунэгъу щыхуэхъуи щыІэщ.

Урысеидзэр здэщы!э щ!ып!эм Алим зи vнафэщI колоннэм ерыскъырэ гъэсыныпхъэрэ щришаліэм, Украинэм щыщ диверсионнэ гуп, цІыхуипщІым нэс, къа-Темботыр зэпІэзэрыту бийм япэуващ

икІи фочышэр къытрагъэлъалъэ пэтми, къимыкІуэту гъэсыныпхъэхэр зэрыт машинэхэр зауапІэм къришащ. Абдеж диверсантитху езым иІыгъа ІэщэмкІэ щыхигъэщІащ Алим, игъусахэм адрейхэр зэтраукІащ.

Капитан Тембот Алим и лІыгъэмрэ хахуагъэмрэ я фІыгъэкІэ урысеидзэр гъэсыныпхъэншэу къахуэгъэнакъым украин националистхэм».

«Ди лІыхъужьым зэрихьа лІыгъэм дримыгушхуэнкіэ Іэмал иіэкъым. Алим, бийшэм пэщізувэри, зи гупыр щытыкіз гугъу къизышыф, зи дзэ къалэным пэлъэщ командир нэсу зыкъигъэлъэгъуащ. ФІыщІэ ин яхузощІ Алим зыгъэса адэанэм!», - жиlащ КъБР-м и Іэтащхьэ КІуэкІуэ Казбек.

«Къэбэрдей-Балъкъэрым икla зауэлІхэр Іуэхухэм. Абыхэм ящыщ дэтхэнэ зыри дэр- Кіуэкіуэм.

кІэ лІыхъужьщ, дэтхэнэ зыри лъэпкъ куэд зэрыс ди хэкум и шынагъуэншагъэр къызэригъэпэщу нацизмэм пэщІэтщ. пщІэрэ щІыхьрэ пылъу хэтщ екІуэкІ дзэ Дрогушхуэ абыхэм!», - дыщІигъуащ

adyghe@mail.ru Адыгэ Псалъэ adyghepsale.ru apkbr.ru smikbr.ru 💌 Адыгэ Псалъэ

Я щхьэ ІуэхукІэ къыхуэкІуахэр

и Іэтащхьэр иджыблагъэ яјущіащ я щхьэ Іуэхукіуэ къыхуэкіуахэм.

ІЭТАЩХЬЭМ хуэзэну къэкіуахэм я лъэјухэр теухуат зи јуэху хуэмыщіа унагъуэшхуэхэр зэрыхуа щытыкІэ гугъум къиша зэрыхъунум. УнафэщІым и пащхьэ къралъхьа лъэ ухэр зыбжанэу зэхэтт, дэтхэнэри бгъэдыхьэкІэ зыхуей хуэгъэзэным, ар зэгъэпэ-

КъБР-м и Іэтащхьэ

Кіуэкіуэ Казбек зэры-

жијамкіэ. Тырныауз къа-

къулыкъущІапІэхэми

щіыпіэ іуэхущіапіэхэми

я нэІэ тетщ, Герхожан

псыхъуэм хуащіа кіэна-

кіуапіэхэми кіэлъоплъ.

Къзбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыжыным, узыфэ зэмылізужьыгъуэхэр зыбгъэдэлъ сабийхэм я хущхъуэгъуэрэ Іэзэгъуэ пыухыкіахэмкіэ защІэгъэкъуэным, ахэр щІэрыщІэу гъащІэм хэгъэсыхыжыным теухуат. Абы къищынэмыщІауэ, КІуэкІуэ Казбек яІущІащ зауэ ІэнатІэм Іутхэм я

> КъбР-м и Іэтащхьэ Кіуэкіуэ Казпыухыкіахэр къулыкъущіапіэхэмрэ я пщэ дилъхьащ.

ІуэхущІапІэхэмрэ яритащ. Апхуэдэу Кіуэкіуэ Казбек хэплъащ

псынабэдэсхэм къагъэхьа лъэlуми. Ахэр къыщі эупщі эрт Псынабэ къуажэм Архэстым и цІэр зезыхьэ и уэрамым и гъуэгур щызэрагъэпэщыжынум. Кіуэкіуэ Казбек КъБР-м Транспортымрэ гъуэгу хуэ ухуэщІэхэмкІэ и министерствэмрэ Аруан щІыналъэм щІыпІэ унафэр шызехьэнымкіэ и Іуэхушіапіэмрэ къуажэдэсхэм къыхалъхьа жэрдэмыр зэф ахыну, гъуэгур зэгъэпэщыбек зыкъыхуэзыгъэзахэм я Іуэхур жыным теухуауэ щыГэ программэхэха хуэныкъуэу. Лъэlухэр псэупlэр зэфlэгъэкlыным ехьэлlа пщэрылъ хэм языхэзым Псынабэр хагъэхьэну

Я нэІэ тетщ

лэм щыщыі э щытыкі эм теухуауэ ар зи пщэрылъ хэмрэ мысыхьэткі э шынакъулыкъущ Гап Гэхэмрэ гъэ я Іэкъым. ШІып Іэм ІуэхущІапІэхэмрэ лъэкІ къагъанэркъым. Къызэрымыкіуэ щытыкіэм іэуэм къыщеха ятіэпсым и натіэхэр псори хуэхьэзырщ», - жиlащ Кlуэкlуэ Казбек.

«ЩІЫПІЭМ щытыкІэр Псыдзэр къыщех щІыщемыкіэкіуэным, игъуэм піэм и іэгъуэблагъэм ит ар и піэ игъэувэжыным унапіэхэмрэ Іуэхущіапіэ-

КъБР-м ЩытыкІэ къызэрымыкіуэхэмкіэ и министерствэмрэ шынагъэ къэмыгъэхъунымкІэ къулыкъущіапіэхэмрэ я лэжьакіуэжэщ-махуэ ямыlэу щыІэщ, къалэм дэт Іуэхущіапіэхэр псори мэлажьэ. КъБР-м и Гидрометцен- Іэщ.

трым хъыбар къызэритамкІэ, дунейм и щытыкІэм иджыри махуэ зытіукіэ зихъуэжынукъым, щІыпІэхэм уафэхъуэпскі зыщІэт уэшхышхуэ къыщешхынущ, уэ къыщехынущ, жьышхуи къыще-**Псыежэххэм** пщэнущ. лъагэу заlэту ныджэм къытелъэдэнкіэ, ятіэпсхэм я къехыныр щІэхуэбжьэнкіэ шынагъэ

Іэмалхэр мащІэкъым

Бэрбэч ХьэтІутІэ и цІэр зезыхьэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым щіэтіысхьэу іэщіагъэрэ щызэзыгъэгъуэтыну щІэныгъэрэ хуей, зи узыншагъэкІэ сэкъат зэмылізужьыгъузхэр зиіз ныбжьыщізхэм я бжыгъэр ціыхуи 160-м щхьэдэхащ. Узыншагъэм теухуауэ зи лъэк ыныгъэр нэхъ мащіэ щіалэгъуалэм еджэныгъэр тынш ящыщІыным, зыхуейзыхуэныкъуэхэмкІэ къызэгъэпэщыным куэд лъандэрэ иужь итщ КъБКъУ-р, а гупыжыр абы къызэрехъулІэми шэч хэлъкъым.

АПХУЭДЭ ныбжьыщІэхэм я тхылъхэр КъБКъУ-м ЩІэтІысхьэным епха Іуэхугъуэхэр къызэгъэпэщынымкІэ и комиссэм къакіуэуи щіалъхьэфынущ, интернетым и Іэмалхэр къагъэсэбэпу пэІудзауи иратыфынущ. ЩІэныгъэ нэхъыщхьэ зэзыгъэгъуэтыну хуей щІалэгъуалэм я тхылъхэр унэтІыныгъэ зэмылі эужьыг ъуэхэм иратыну Іэмал яіэщ. Мы гъэм куэрыт еджапІэр къэзыухахэм я нэхъыбэм къыхах медицинэм епха къудамэхэр, тхыдэр, юриспруденциер, ІТ-унэтІыныгъэхэр. Зи узыншагъэкІэ сэкъат зэмылІэужьыгъуэхэр зиІэ ныбжьыщІэхэм зэрыщІэтІысхьэ гъэунэхуныгъэхэр университет кІуэцІым къыщыхузэрагъэпэш 2021 гъэм къыщегъэжьауэ. Зи гугъу тщІы абитуриент гупым къыхаха ІэщІагъэмкІэ нэхъыщхьэу щыт дерсхэм епха гъзунэхуныгъэхэр йокІуэкІ ебгъэгъуэт хъунуми зэпкърызых и зэ. мы махуэхэм. Абыхэм папщіэ пэш унафэм. Къулыкъущіапіэм 2011 гъэм щхьэхүэхэр къызэрагъэпэщащ, электрон жыпхъэм илъ экзамен программэхэр зэхагъэуващ.

КъБКъУ-м ЩІэныгъэ технологиещІэхэмкІэ и центрым 2018 гъэ лъандэрэ зи узыншагъэм сэкъат иІэ ныбжьыщІэхэм ядэлэжьэнымкІэ къудамэ къыщызэІуахауэ мэлажьэ. Абы и ІэщІагъэлІхэм я къалэным хохьэ еджэным зыхуэзыгъэхьэзыр щІалэгъуалэр абы хущІемыгъуэжын щхьэкІэ дэзыхьэх психологие ядегъэкІуэкІыныр. программэхэр тхылъхэр шІэлъхьэным къыщегъэжьауэ студент хъуа нэужь еджэныгъэм нэхъыбэу зыщыхуэныкъуэнухэм ехьэлІа упщіэхэм щыщіэкіыжу. Щіэтіысхьа нэужь, дэтхэнэ зыми щхьэхуэу, щхьэж и узыншагъэрэ и зэхэщІыкІрэ теухуауэ зэхалъхьа программэхэм тету Центрым и Іэщіагъэліхэр ядолажьэ.

КъБКъУ-м щІэтІысхьэну хуей апхуэдэ ныбжышцам кънхиха Гашјагъам палъэщын-пэмылъэщыныр къэзыгъэлъагъуэ психолого-медицинэ тхылъымпІэ иІэн хуейщ. ТхылъымпІэм итынущ абитуриентым и зэфІэкІыр здынэсыр, узыншагъэ и ІуэхукІэ егъэджакІуэм нэхъыбэу гу зылъитапхъэхэр, зэреджэну программэр щигъэзащІэкІэ зыхуеину-зыхуэныкъуэнухэр.

КъБКъУ-м щІэтІысхьэну хуейхэм ят къэрал гъэvнэхvныгъэхэр шхьэж и узыншагъэ теухуауэ къызэрагъэпэщ. Зи нэм щІагъуэу имылъагъухэм е зымылъагъуххэхэм папщІэ экзаменым тхылъхэр псори Брайль и шрифтым тету ягъэхьэзыр е дэтхэнэ зыми дэlэпыкъуэгъу ират, ар къеджэурэ лэжьыгъэм итым абитуриентыр щигъэгъуазэу бгъэда- пэщын. Абы къыдэкІуэу къыхэгъэщын

ри зэхэзымыхыххэхэм сурдозэдзэк акІуэхэр ират, макъыр зыгъэлъэщ Іэмэпсымэхэмкіэ къызэрагъэпэщ.

КъБКъУ-м ЩІэныгъэ технологиещІэхэмкІэ и центрым и унафэщІ Нэхущ Заремэ зэрыжиІэмкІэ, сабий мыузыншэхэм я адэ-анэхэм Іэмалыншэу зыщагъэгъуэзэн хуейщ УФ-м Узыншагъэр хъумэнымкІэ и министерствэм узыфэ зэмылІэужьыгъуэхэр зыбгъэдэлъ сабийхэр еджэ хъунуми, ІэщІагъэ къищтауэ щыта а унафэм нэхъ тегъэчыныхьауэ зэпкърех дохутыр е егъэджакіуэ Іэщіагъэр къыхэзыхыну хуей ныбжьыщІэр а ІэнатІэхэм хуэгъэпса гъэунэхуныгъэм хыхьэ хъунуми, абы нэбгъэс мыхъунуми. Мы Туэхум щымыгъуазэу къахуэкІуэ адэ-анэхэм щхьэхуэу ядэлэжьэн хуей мэхъу, иужькІэ мыарэзыныгъэ къыхэмыкІыжын пап-

«Зи узыншагъэкІэ сэкъат зэмылІэужьыгъуэхэр зиІэ сабийхэр еджапІэм къыщыщІэтІысхьэкІэ къэралым мылъку хухихыу КъБКъУ-м къыщызэрагъэпэщ квотэ щхьэхуэхэмкІэ еджэну Іэмал яІэщ. КъыщІэтІысхьа нэужь, апхуэдэ ныбжышІэхэм занщІэу дэ зыкъытхуагъэзэн хуейщ, гъэунэхуныгъэхэм зэрыпхыкам, программэ щхьэхуэхэмкІэ зэреджэнум и хъыбар къыдагъащІэу. Ди центрым къакІуэу учёт къзува ныбжыщ Тэр зэреджэну программэр тхьэмахуэм и кіуэцікіэ зэрагъэуlури, гъэ еджэгъуэщ эм ирихьэл эу, адрей студентхэм яхуэдэу, абыи еджэныгъэр ирегъажьэ», жиІащ Нэхущ Заремэ.

КъБКъУ-м иджыпсту зи узыншагъэм сэкъат и в ныбжыщ в 282-рэ щоджэ. Абыхэм яхэтщ махуэрыеджэу ІэщІагъэрэ щІэныгъэрэ зэзыгъэгъуэтхэри, яхэтщ пэlудзауэ, программэ щхьэхуэхэм тету, еджэхэри. КъБКъУ-м иужьрей илъэсхэм хузэф эк ащ узыфэ зэмыл эужьыг туэхэр зыбг тэдэл тыбжьыщ Іэхэм я еджэныгъэр зыхуей хуэзэу къайхъулІэн папщІэ техникэрэ нэрылъагъу Іэмэпсымэхэмрэ зэригъэгъэтіысхьэ. Фіыуэ зэхэзымыххэм е зы- хуейщ еджапіэ нэхъыщхьэр апхуэдэ

ныбжьыщІэхэр гугъуехь къыхэмыкІыу шызекІуэным тегъэпсыхьауэ зэрышытыр. Елжапіз шіыхьэпіз псоми панлусхэр яющ, еджапюм и пщантю кіуэцым узыгъэгъуазэ дамыгъэхэр фіэлъщ. КъБКъУ-м щылажьэ егъэджакІуэхэм папщІэ щІэх-щІэхыурэ зи узыншагъэм сэкъат иІэ ныбжьыщІэхэм зэрадэлажьэ методикэ курсхэр къызэрагъэпэщ, Іэщагъэ зэрырат программэхэм хэлъхьапхъэ зэхъуэкІыныгъэхэм щагъэгъуа-

Абы къищынэмыщІауэ, еджэныгъэмкіэ щыіэ къэрал есэныгъэхэр зи гугъу тщІы ныбжьыщІэхэм зыІэрагъэхьэным и мызакъуэу, щэнхабзэ икІи нэгузыужь Іуэхугъуэхэми хэтыну Іэмал яІэщ. Щхьэхуэу къыхэгъэщыпхъэщ «Абилимпикс», «Ворлдскиллс», «Си ІэщІагъэм и пшэдейрей дуней» зи фІэщыгъэ урысейпсо зэхьэзэхуэхэм хыхьэ зэрыхъунури.

Зи узыншагъэкІэ сэкъат зиІэ щІалэгъуалэм шыІэныгъэрэ гулъытэрэ хэлъу яхущытыным ехьэліа зэіущіэхэр мымащізу университетым щокіуэкі. Апхуэдэу 2019 гъэм КъБКъУ-м ШІэныгъэ технологиещі эхэмкі э и центрым и жэрдэмкіэ къызэрагъэпэщащ «ЗэгурыІуэныгъэм и щІыналъэ» зыфІаща интерактив утыкур. Ар ІыхьиплІу зэхэтщ: «Ізуэлъауэ зыри здэщымыІэ щІыпІэ «Псалъэмакъыншэ щІыпІэ щым», «Кіуапіи жапіи зимыіэ щіыпіэ іэзэвлъэзэв», «Нэхугъэ зыпхымыкі щіыпіэ кіыфі» фіэщыгъэхэр зиіэ утыкухэр. НыбжышІэ мыузыншэхэр зыІут ІэнатІэ гугъур я щхьэкІэ ягъэунэхуну псоми Іэмал яІэщ - хэти зыхищІэнущ зэхыумыхыныр, уи макъ умыгъэјуныр, умылъагъуныр, уи Іэпкълъэпкъыр къыбдэмыб-

зыныр зэрыхьэлъэ дыдэр. КъБКъУ-м и мурадщ инклюзив щІэныгъэм ехьэлІауэ дуней псом щызекІуэ мардэхэм зригъэубгъуну, узыншагъэкІэ зи Іуэхур хуэмыщІа ныбжьыщІэхэм щІэныгъэрэ ІэщІагъэрэ етыным теухуауэ егъэджэныгъэм Іэмалу къитыр зыри къэмынэу игъэзэщ эну, зыщеджэ пэшхэр апхуэдэ сабийхэр зыхуэныкъуэну техникэ зэмылІэужьыгъуэхэмкІэ къызэригъэпэщыну.

ШУРДЫМ Розэ.

ЩІынальэм ифІ зыхэльхэм хуаунэтІ

ОСВЕЩЕНИЯ, НАУКИ В ПО ДЕЛАМ МОЛОДЕЖИ КАЕЛ РЕИРО - БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къэбэрдей-Балъкъэрым Щіалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и министерствэм къэралым и жэрдэмрэ и псалъэрэ хилъхьэу Сабийхэмрэ шІалэгъуалэмрэ я урысейпсо жылагъуэ зэщіэхъееныгъэм и къудамэр ди щІыналъэм къыщызэгъэпэщыным теухуауэ иджыблагъэ зэlущі́э щекіуэкіащ.

ЗЭІУЩІЭМ и лэжьыгъэм хэтащ КъБР-м и Іэтащхьэм и Администрацэм и УнафэщТ Къуэдзокъуэ Мухьэмэд. КъБР-м и Парламентым Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и комитетым и унафэщІ Емуз Нинэ, КъБР-м щ алэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и министр **Лу Азэмэт**, «Хабзэр щагъэзащіэ щІыналъэ» зи фІэщыгъэ «Хабзэ шІэныгъэхэм я еджапІэ» пэхуэшІэм (проектым) и унафэщі Шыпш Аслъэн сымэ.

Пэублэ псалъэр зрата Къуэдзокъуэ Мухьэмэд къызэрыхигъэщамкІэ, УФ-м сабийхэмрэ щ алэгъуалэмрэ я зыужьыныгъэм кІуэ пэтми гулъытэ нэхъыбэ щегъуэт, къэралымкіэ мыхьэнэ зиіэ Іуэхугъуэхэм щіэблэр хэша хъун папщіэ пэхуэщіэ куэд къыхелъхьэ. «Къэралым и жэрдэмрэ и псалъэрэ хилъхьэу Сабийхэмрэ шІалэгъуалэмрэ я урысейпсо жылагъуэ зэшіэхъееныгъэм и къудамэр къызэгъэпэщыным Іэмал къыдитынущ абыхэм епха зэгухьэныгъэхэм я лэжьыгъэр зэуlу тшІынымкІэ. зыхуагъэувыж къалэнхэмрэ мурадхэмрэ къэралым и зыужьыныгъэм. шІыналъэм ифІ зыхэлъ Іуэхугъуэхэм хуэдунэтІынымкІэ» жиlащ Къуэдзокъуэ Мухьэмэд.

Апхуэдэу абы къыхигъэшаш зэшІэхъееныгъэр зэраубзыхурэ куэд дыдэ зэрымы-щари. «Сабийхэмрэ щалэгъуалэмрэ я урысейпсо зэщ Іэхъееныгъэр къызэрыунэхурэ куэд дыдэ щТакъым - «Артек» зи фІэщыгъэ Дунейпсо сабий центрым бадзэуэгъуэм и 20-м щекіуэкіа зэхуэсым апхуэдэ зэгүхьэныгъэ дызэрыхуэныкъуэм щытепсэлъыхьащ, нэ-Іуэху къыхамыгъэгъуэшІ къызэрагъэпэшаш. Абы и мурадхэм хохьэ сабий-хэмрэ щалэгъуалэмрэ ятеухуауэ къэралым иригъэкІуэкІ политикэр псоми зэхуэдэу ялъэгъэІэсыныр, зыщаужьыну, я шІэныгъэмрэ гупсысэм-

Іэныгъэм хипщэну Іэмал иІэıущ», - жиІащ Къуэдзокъуэм. Зэгущгэм щытепсэлъыхьащ «Сабийхэмрэ щІалэгъуалэмрэ я урысейпсо зэщІэхъееныгъэм теухуауэ» 261-нэ къэрал хабзэм, 2022 гъэм бадзэуэгъуэм и 14-м къащтам, къыщыгъэлъэгъуахэр зэрагъэзэщІэнумрэ ныбжьыщІэхэм я урысейпсо зэщІэхъееныгъэм къудамэр ди щІыналъэм къыщызэгъэпэщынымкІэ кылагъуэ штаб зэхэшэнымрэ.

Лу Азэмэт зэрыжи амк іэ, зэщІэхъееныгъэр хуэщхьэпэнущ сабий гъэсэныгъэм епхауэ щыІа хабзэхэр къэдгъэщіэрэщіэжыным, гъащіэм нэхъ тыншу хэсыхьа хъун папщІэ есэныгъэщІэхэр еттыным. «Мы зи гугъу тщ ы Іуэхугъуэм мыхьэнэшхуэ идот, сыжыпІэмэ ар КъБР-м и Іэтащхьэми, и Правительствэми, УФ-м ЩІалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и къулыкъущіапіэми къытхуагъэув къалэнхэр щытхуэгъэзэщІэну утыкуу доплъ. Апхуэдэу дэ урысейпсо зэгухьэныгъэм и програщІыналъэ Тыхьэр ммэм зэрыхэдухуэнэнум жыджэру дытолажьэ. Жылагъуэ штабым и унафэр зэригъэкІуэну дзыхь хуэтщІащ Шыпш Аслъэн. Ар щ алэгъуалэм ядэлэжьащ, жылагъуэ жэрдэмхэр къыхилъхьэу, егъэджэныгъэм хэтащ, къэрал ІэнатІэми пэрытащ. Ди гугъэщ къалэн къыщащІ Іуэхугъуэм Шыпшыр пэлъэщыну. Урысейпсо зэгухьэныгъэм и щІыналъэ къудамэм иригъэкІуэкІыну дызыщыгугъ Іуэхугъуэхэм къыхэтшэнущ ди щІыпІэм щыпсэу, щІалэгъуалэм я зыужьыныгъэр зыгъэпэрыт жэрдэмщІакІуэхэр. Абы хиубыдэнущ студентхэмрэ еджакІуэхэмрэ. Шэч хэлъкъым, зэщІэхъееныгъэм адэ-анэхэри, гъэсакІуэхэри, ущиякІуэхэри, жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм жыджэру хэтхэри къызэрыхыхьэнум. Ди фІэщ мэхъу зэщІэхъееныгъэм зиубгъумэ, цІыху нэхъыбэ къыхыхьэрэ и мурадхэр защІзу хуежьэмэ, ифІ куэд ди цІыхубэм къазэрекіынум. Дэ дызыщыгугъыр къытщІэхъуэ щІэблэращ. Ахэращ ди къэкlуэнур. Абыхэм я Іуэху еплъыкІэм и мызакъуэу, я дуней еплъыкІэми зегъэужьыным мыхьэнэшхуэ иІэщ, ди псэукіэр щіэщыгъуэ тщіыну дыхуеймэ, гъащІэм къигъзув зэхъуэкІыныгъэхэм далъэщІыхьэу, уеблэмэ ди Іыхьэ хэтлъхьэу дыпсэуну дыщІэхъуэпсмэ», - жиlащ Лу Азэ-

«Сабийхэмрэ къэралымрэ гъунэгъу зэхуищІыну мы зэщІэхъееныгъэм гугъапІэ гуэрхэр къызэщІегъэушэ. Урысейм дыщыпсэу къудей мы-Урысейм зэрызиузэщІыкІэм дэтхэнэри хэпсэлъыхьыну Іэмал къозытщ мы зэгухьэныгъэр. Ар зэрыгъэщІэгъуэным, къри-

кІуэнкІэ хъунухэр зэрыхьэлэмэтым и гугъу сщІыххэркъым апхуэдэу щымытынумэ, сыт щхьэкіэ зэхэпшэн - атіэ гъащіэм дежкіэ мыхьэнэ зиіэ купщІэ гуэр зэрыхэлъым, сабийхэмрэ унагъуэмрэ я зэхущытыкіэм и жьауэ тридзэну Іэмал зэрыщыІэм узыІэпешэ. «Сыхэтщ» е «сыщыщщ» жыпіэрэ абдеж къыщымыувыіэжу, «хызолъхьэ» е «си жэрдэмщ» щыжыпіэм деж ІэнатІэм и пщІэр нэхъ ин мэхъу, ар ефіэкіуэныгъэм зэрыхуэунэтіам укъызэщівіэтэ. Зы ціыхум, ар иресабий е иребалигъ, къыхилъхьэ жэрдэмыр адрейм ейм ета хъуа нэужь, узэримышэлІэнкІэ икІи узэкъуимыгъэувэнкІэ Іэмал иІэкъым. Си щхьэкІэ сыкъапщтэмэ, зым иригъэкіуэкі лэжьыгъэм, ар зыlут ІэнатІэм, къыхилъхьэ гупсысэм пщІэ хуэщІыныр, гулъытэ щымыгъэщІэныр хьэкъ зыщызыщІ зэгухьэныгъэр къызэрыунэхур сфіэфщи, слъэкіымкіэ зыщІэзгъэкъуэнущ»,

екІуэкІыр зэригуапэр къыхигъэщу жиІащ Емуз Нинэ.

Зэгущгэм и кгэухым ирихьэлІэу псалъэр къэзыщта Шыпш Аслъэн сабийхэмрэ щІалэгъуалэмрэ я урысейпсо зэгухьэныгъэр пэщынымкІэ жылагъуэ штабым и къалэну щытынухэм тепсэлъыхьащ. Апхуэдэу абы и гугъу ищІащ зэщІэхъееныгъэм и къудамэхэр курыт щІэныгъэ щрагъэгъуэт еджапІэхэм, щэнхабзэмрэ спортымкіэ Іуэхущіапіэхэм къыщызэІухын, я зэщІэхъееныгъэр зэрылэжьэну программэр нэхъ щІэх зэхэлъхьэн икІи къэштэн зэрыхуейм.

ЗЕЙ Динэ.

Бжьыхьэ - щІымахуэ пІалъэм зыхуагъэхьэзыр

Налшык и «Водоканал» муниципальнэ Іуэхущіапіэм и лэжьакіуэхэр иджыпсту щыплъагъунущ къалэм и щіыпіэ псоми. Иджы хуэдэ зэманым абыхэм къапщытэ къэрал Іуэхущіапіэхэм, унэ зэтетхэм псы зэфэнур зэрыщіашэ, къагъэсэбэпар къызэрыщІашыж бжьамийхэм я щытыкІэр.

ГЪЭМАХУЭМ къриубыдэу зыхуей хуагъэзэ «Мокрая Шалушка», «Налшык», «Кишпек» псы зэхуэхьэсып эхэр: сэкъат зыгъуэта насосхэр щіэкіэ яхъуэж, абыхэм я іэгъуэблагъэхэр ягъэкъэбзэ, псыр зраутыпщхьэ кіэнауэхэр бетонкіэ шіэрышіэу кърагъэжыкі, лэч шахуэ.

Иджыпсту «Водоканал» МУП-м и лэжьакІуэхэм Налшыкрэ абы къегъэщІылІа жылагъуэхэмрэ (Вольнэ Аул, Хьэсэней, Кэнжэ, Іэдииху) псы жапІэ люкхэр къыщапщытэ. Илъэс зыбжанэкіэ дызэіэбэкіыжмэ, къалэкіуэціым и щіыпіэ нэхъ зэгъуэкІхэм ущрихьэлІэу щытащ гъущІыщхьэхэр зытемылъыж люк ущІахэм. ЗэрыгурыІуэгъуэщи, ахэр зэхадыгъуэрт, кърикІуэнкІэ хъуну шынагъуэм зыри емыгупсысу. Иджы ахэр къанэ щымыlэу зэхуащlащ бетон гъэжам къыхэщlыкlа щхьэтепіэхэмкіэ.

Псы къабзэр унэхэм зэрекІуалІэ, псы къагъэсэбэпар къызэрыщ ашыж бжьамийхэм ящыщу кхъахэ хъуахэр пластикым къыхэщІыкІахэмкІэ зэрахъуэкІ. Ахэр быдэщ, илъэс 50-м нэскіэ зыри къащымыщіу къагъэсэбэпыфынущ.

Хуабэр градус 30-м щыф Іэк Імы лъэхъэнэм МУП-м и лэжьакіуэхэм уней хадэ зиіэхэр къыхураджэ ціыхур зэфэну псыр мардэм фІишу къамыгъэсэбэпыну.

Зыхуеину техникэхэмрэ технологиехэмк э тэмэму къызэгъэпэща ІуэхущІапІэр хуэбэлэрыгъыркъым псы къыхэшы-

піэхэм щыіэн хуей къабзагъэми.

дицинэ

доктор,

ШЭРЭДЖ Дисэ.

щІэныгъэхэмкІэ

КъБКъУ-м и про-

фессор, КъБР-м шІэныгъэ-

хэмкіэ щіыхь зиіэ и лэ-

◆1948 гъэм къалъхуащ

усакІуэ, тхакІуэ, «Адыгэ

амазонкэхэр» тхылъыр зи

ІэдакъэщІэкІ Ахъмэт Му-

Дунейм и

щытыкІэнур

жьакіуэ Мызэущ Борис.

Дунейм щыхъыбархэр

Мамыр Іэмалхэр гъунэжщ

Мексикэм и президент Обрадор Андрес Мануэль Лопес къэралхэм я унафэщіхэм захуигъэзащ зауэхэри сату и лъэныкъуэкІэ яку дэлъ зэныкъуэкъухэри къызэтрагъэувыІэну.

АБЫ къелъытэ зыгуэр зэпэзыубыдауэ зэзауэ е зэгурымы уэ лъэпкъ псори илъэситху палъэкіэ зэкІужын е, нэгъуэщІ мыхъуми, зэпикІуэту зыужьыныгъэм телэжьэн хуейуэ. Ар сэбэп хъунущ экономикэ гугъуехьхэр къызэнэкІынымкІэ. Зэрыдунейуэ гузэвэгъуэшхуэм хэмыхуэн папщІэ къыхилъхьа

абы ООН-м жэрдэмыр игъэхьыну зэримурадри

къыхигъэщащ. правительствэми «Зы хуитыныгъэ иІэн хуейкъым хъарзынэ къагъуэтащ. ЩІыич лъэбакъуэхэм кърикІуэн- пІэ хуабэхэм лъатэ бзухэм →Щалъхуа кіэ хъунухэр зэпимышачэу хуэдэу, ахэр Іэпхъуэнущ щыпсэуж лъэпкъхэм я дуунафэ къищтэну, дэтхэнэми ищІэмкІэ жэуап ихьыпхъэщ. Сыт хуэдэ зэныкъуэкъури мамыр ІэмалхэмкІэ ныгъэм. Нэхъыбэм къыхах- граф, адыгэхэм куэдрэ ятетзэфІэбгъэкІ хъунущ. Ахэр хэм ящыщщ Тыркур, Ту- хыхьа Берже Адольф. гъунэжщ», - жиlащ абы.

ЩІыпІэ хуабэхэм Іэпхъуэну загъэхьэзыр

гъэщІэгъуэнщ

нэхъ мащІэщи.

«ЩІЫМАХУЭМ газыр къазэремэщІэкІынур, абы и уасэри нэхъ пуд зэрымыхъужынур хьэкъыу зыпхыкіа нэхъыжьхэм хэкіыпіэ +Тхылъыр фіыуэ зылъапсэупіэхэр гъэплъын шыхуэмей хэкухэм», - щыжаlащ ◆ **1828** гъэм къалъхуащ туроператорхэм я зэгүхьэнисыр, Мысырыр, Канар хытІыгухэр, Таиландыр, Сене-

«Унэхэр тэмэму къыщамыгъэхуэбэну Германием пион Уэзы Мурат. сыт дэ щытщІэнур? Тунисым дыщагъафізу, зы-Нэмыцэ пенсионерхэм хуей дыщыхуэзэу дыщыІэ ящыщ куэдым къагупсы- щхьэ мыхъурэ? - жиlащ Саксоние Ишхъэрэ шІыдызыхуэкіуэ щіымахуэр налъэм щыщ пенсионер тым зэритымкіэ, Налшык щрахыну къэрал хуабэхэм Лотару. -Дэпсоризэпэтлъы пшэр техьэ-текlыу щыщыкіуэну загъэхьэзыр. Абы тащ - тхьэмахуэ зэхуакум тынущ. Хуабэр махуэм гра-

папщІэ путевкэхэр иджып- къриубыдэу ерыскъым и уа- дус 27 - 28-рэ, жэщым гра- ◆1940 гъэм къалъхуащ месту къащэху, текіуэдэнур сэмкіи еврэ 300 къы- дус 18 - 19 щыхъунущ. дэдгъэхуэфынущ».

ШыщхьэуІум и 9,

гъухэм я дунейпсо махуэщ щІыналъэм нейпсо махуэщ

+ 1930 Кавказым и археолог, архео-

+ 1966 гъэм къалъхуащ къэрал къулыкъущІэ, спортсмен Іэзэу щыта, дунейми Европэми самбэмкІэ я чем-

Дунейм и щытыкіэнур

«pogoda.yandex.ru» сай-

ШыщхьэуІум и 10,

+ 1929

♦ 1921 гъэм къалъхуащ КъБР-м и цІыхубэ тхакІуэ, щіэныгъэлі Нало Ахьмэдхъан.

гъэм къалъхуащ КъБР-м щэнхабзэмкІэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ Емуз Гъузер.

гъэм къалъхуащ къэрал, жылагъуэ лэжьакІуэ, «Горянка» газетым и япэ редактор нэхъыщхьэу шыта Сэбаншы Розэ.

◆1930 гъэм къалъхуащ литературэдж, Дагъыстэным щіыхь зиіэ и егъэджакіуэ Ержыб Аслъэн.

◆ 1940 гъэм къалъхуащ Сирием къикіыжа щіэныгъэлі, тхакіуэ **Къумыкъу Мамдухь**. «pogoda.yandex.ru» сай-

тым зэритымкіэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу щыщытынуш. Хуабэр махуэм градус 26 - 28-рэ, жэщым градус 18 - 19 щыхъунущ.

> Зыгъэхьэзырар жьэкіэмыхъу Маринэщ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Зы пціым пэжищэ егъэулъий.

Къулеягъэ лъапіэхэм ящыщщ

Шыщхьэуіум и 9-р Щіыпіэдэлъху лъэпкъхэм - щалъхуа щіыналъэм щыпсэужхэм - я махуэщ. Ар гъэлъэпіэнымкіэ унафэр 1994 гъэм и дыгъэгъазэм ООН-м и Ассамблее Нэхъыщхьэм къыщащтащ (International Day of the World's Indigenous People).

ЩІЫПІЭДЭЛЪХУ лъэпкъхэм заужьынымкіэ, я хуитыныгъэм зегъэубгъунымкіэ хэкіыпіэхэмрэ Іэмалхэмрэ нэхъ убгъуауэ лъыхъуэн щыщадзар ХХ лющыгъуэм и етіуанэ іыхьэрщ, а лэжьыгъэм и мыхьэнэр зэрыиным, къэрал унафэр зыізщіэлъхэм лъэпкъ ціыкіухэм хуащі гулъытэр нэхъыбэ щіын зэрыхуейм ООН-м и Ассамблее Нэхъыщхьэм щытепсэлъыхь хъуа иужькІэш.

Екіуэкіащ лъэхъэнэ псо, щіыпіэдэлъху лъэпкъхэм ящыщу нэхъ цыкіухэр къазэрыфізіуэху щіагъуй щымыіэрэ гулъытэў хуащІри мащІэ дыдэу шышыта. БжыгъэкІэ ебэкІхэм я зыужьыныгъэкІэ къакІэрыхуауэ къалъытэрти, ящыщхэри политикэ Іуэхухэм хамыгъэхьащэу, я хуитыныгъэкІи нэхъ дакъузэу ягъэпсэуащ. Апхуэдэ Іуэху бгъэдыхьэкІэр ЩІы Хъурейм тет къэралхэм ящыщ куэдым (Урысейри абыхэм яхэту), хабзэ щыхъужа фіэкіа умыщіэну, къызэдащтат, уеблэмэ юридическэ къару зыгъуэт унафэхэр къыщащтэкІи, хабзэщІэхэр къншрахьэжьэкІи.

Тхыдэ мыжыжьэм дриплъэжынщи, 1982 гъэм ООН-м Экономикэмрэ социальнэ ІуэхүхэмкІэ и советым деж гуп шхьэхуэ шызэхашат, зи бжыгъэкіэ машіэ лъэпкъхэм я Іуэхухэр зэригъакІуэрэ абыхэм яхуэгъэзауэ дэкъузэныгъэ къэмыгъэхъуным телажьэу. Апхуэдэуи, 1985 гъэм ООН-м и Ассамблее Нэхъышхьэм деж фонд шхьэхүэ къышызэрагъэпэшат, шІыпіэдэлъху лъэпкъхэм я жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм пыщіэныгъэ яхуиІэн, зыхуей-зыхуэфІхэр зэхигъэкІын, хуей хъумэ, ядэІэпыкъуфын хуэдэу.

Арщхьэкіэ, ди жагъуэ зэрыхъущи, Іуэхум зэрызихъуэжа щіагъуэ щымыі у, ди нобэрей гъащі эми шіыпі эдэлъху лъэпкъхэр я щэнхабзэ, я бзэ яхъумэжын и лъэныкъуэкІэ лъэпощхьэпо Іэджэми щыІуоуэ. Къэрал куэдым властыр щызыІыгъхэр лъэпкъ ціыкіухэм зрагъэужьыным, я ліыкіуэхэр политикэ іуэхухэм хашэным ехьэлlауэ зэрелlалlэ шыlэкъым.

Мы зэманым зи гугъу тщІы лъэпкъхэм ящыщ цІыхухэр къэрал 90-м шопсэу, бээ зэмыл эүжьыгъуэхэм иропсалъэ, я шэнхабзэкІи зэтемыхуэщ, я бжыгъэр мелуан 370-м ноблагъэ. ЩІы Хъурейм проценти 5 фІэкІа щымыхъуми, нэхъ тхьэмыщкІэрэ хуэмыщауэ щыпсэухэм я процент 15-р ахэраш.

УФ-м ис лъэпкъ цІыкІухэм уащыхуозэ Сыбырми, КъуэкІыпІэ Жыжьэми, Кавказ Ищхъэрэми, нэгъуэщІ щІыналъэхэми.

Этнографхэм зэрытрагъэчыныхымкіэ, зи бжыгъэкіэ ма щіэхэм я щыіэкіэ-псэукіэр, дуней еплъыкіэр, хабзэ-бзыпхъэу зэрахьэхэр адрей къэзыухъуреихьхэм ейм къазэрыщхьэщыкІырщ ахэр ямылейуэ щІэщыгъуэ зыщІри, ди планетэм и нэхъ къулеягъэ дыдэхэм ящыщу къыщІэлъытапхъэри.

КЪУМАХУЭ Аслъэн

Еуэри, жеlэ, Нэхуринэкlэ еджэу

хъыджэбз цІыкІу псэут. Абы и анэр

ліэри, и адэм фыз къимышэжу хъуакъым. Къишэжар уду къыщ Іэк Іри, и мылъхупхъур ишхыжыну мурад

Йоуэри, махуэ гуэрым ліыр мэз макіуэ. «Уи адэр мэзым кіуащ тхьэкіумэкіыхь къиубыдынуи, накіуэ, дэри дегъэплъ!» - жеіэри, Нэхуринэр

къегъапціэр аби, удым ирешажьэ. И анэнэпіэсым лэгъуп ціыкіур къищтауэ

щилъагъум, Нэхуринэ гурыщхъуэ ещ І,

мы нанэжьым и нэхэр зэблоплъ, и гум

фІы илъкъым, жеІэри. КІуэм-кІуэурэ,

зы теуэгъуэ якІуауэ, удым бэлагъымрэ

сэмрэ къыщыгъупщауэ къыщІокІри

иджыпсту сыкъэсыжынщ, жеІэри.

- Уэ мыбдей щыт, си хъыджэбз, сэ

Удым зэригъэзэжу, Нэхуринэ щІоп-

хъуэри, гъуэгу нэпцІ тоувэр аби, кІуэм-

лъэм, кІуэм-лъэурэ, зы сэреишхуэ

хуозэ. Сэрейм зы хьэ къуэлэныжь

дэлъти, къыпожьэри, къыхуэгуфІэурэ, дешэ. ПщІантіэм унэ абрагъуэ дэтти, зыри щіэстэкъым. Хъыджэбз ціыкіум

сэрейри унэри зэлъыlуех, епхъэнкі. Я Іэнэр хьэм хуэдиз хъурт, я шынакъхэм матэ хуэдиз я инагът. Игъэщіагъузурэ

псори етхьэщІри егъэувыж, итІанэ

хуэдэу!» - жеlэри, шынакъхэр блы

хъурти, Іэнэм къытригъэуващ, хьэнцэ

хуэдиз хъууэ хъуп зырызи къабгъу-

Абы хэту Ізуэлъауэ къоІури, Нэху-

Доплъри, хъуакІуэщакІуэ къикІыжа-

уэ иныжьибл къыдохьэж, я нэхъы-

щхьэ фІэкІа къыфІэмыкІауэ. Нэху-

ринэ шынэри, пхъуантэ гуэр щ Іэтт унэ-

Иныжьхэр зэрызехьэу къыщІо-

хьэжри, къызрихьэлІэжар ягъэщІа-

гъуэ, зыхуахьынур ямыщІэу. МэжэлІа

хъунти, Іэнэм телъыр яшхри, нэхъ

гъэщІэгъуэныж ящохъу: «Алыхь-

алыхь, апхуэдиз и ІэфІагъыу пщафІэр

жьым щхьибл фІэтрэ я нэхъыщІэм зы

йоувалІэри, ІэфІу мэпщафІэ.

ринэ щхьэгъубжэмкіэ доплъ

рилъхьэжащ.

«Бысымхэр къызэрысыжу

КъебжэкІхэмрэ Іуэрыбжхэмрэ

егъэзэж:

lyэрыlyатэ дыщэ пхьуантэ

ТАБЫЩ Муратщ

НапэкІуэцІыр

зыгъэхьэзырар

Бажэм и тхылъыр

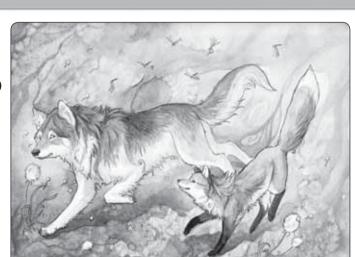
Пщыхьэщхьэм шы гуартэр Долэт игъэхъуну дихуащ. Зы заул текlауэ Долэт щхьэукъуащ. Абы ирихьэлІэу бажэжь ціыкіу гуэр шы гуартэм къыхыхьащ. Абы хэту дыгъужь мэжэщ ал Іэр къыбгъэдыхьащ.

Слю, бажэжь цыкку, мыбы ущІыхэтыр? Бажэм зиплъыхьри, жэуап къитыжащ:

Мо шыщІэ пшэрыр плъагъурэ? Ар сэ сшхыну къызатащи, къысхуэубыдыркъым. УкъыздэІэпыкъумэ, тіэкіу уэзгъэшхынт, - жиіэри. - Дыкъаубыдмэ-щэ? - жи-

Іэри, макъ икіакіэ щіэупщащ дыгъужьыр. - Ей, ныбжьэгъу, уэ иджыри ущыгъуазэкъым, сэ тхылъ

Дыгъужьыр зэІурыбзаери щІэпхъуащ. ШыщІэ пшэрыр къиубыдри, и къыртыр щиу-

яхуэшхыр яшхащ. Нэху щыуэ си фэр ирехкіэ, - жиізурэ. щыхуежьэм, Долэт къэтэджри, и хъушэр къиплъыхьу хуежьащ. Абы занщІзу къилъэгъуащ шыщІэ нэхъыфІ щІэпхъуэжащ. Долэт дыгъу-

жьыр ирихужьауэ ихурт. Здэжэм дыгъужьыр гуоурт: - Хьэхьей, бажэ, уи тхылъыр бажэм и тхылъым текіуэдащ.

дащ. Нэху щыхункіэ тіуми къэхь, уэлэхьи мы шыхъуэм Бажэр дыхьэшхыурэ жэуап къитыжащ:

Еуэ, еуэ, узэрыіэщіэкІыфщ. Си тхылъым и піадыдэу хэтыр яшхауэ зэ- лъэр икlащ. Дыгъэр къырыщылъым. Абы хэту бажэр къуэкlыхут и пlалъэри, плъагъуркъэ, дыгъэр шэджагъуапіэм макіуэ, - жиіэурэ. Мис апхуэдэу дыгъужьыр

ЕтІуанэ махуэм, шынэхъыщІэхэр иригъажьэри, я нэхъыжьыр къэнащ, апхуэдизу зи нэфІ къытщыхуар къэсщІэнщ жыхуиІэу. ЗигъэукІурийри, къэкІуэнІам пэплъэурэ Турихащ Иныжьыр зэщІэжьыуэжу пырхъыу щыхуежьэм, Нэхуринэ пхъуантэ фІыцІэжьым къыдокІри, унэр зэлъыІуехыж, мэпхъанкіэ, мэлъасэ, нэхъ Іэфіыжу мэпщафіэри, пхъуантэм дотІысхьэж.

хэту пІэрэ?» - жаІэри.

ми, абы дэтІысхьащ.

Иныжьхэр къосыжри, я шынэхъыжьым йоупщІ:

- Къэпщіа апхуэдиз и Іэфіагъыу пщафіэр? - жаіэри. - Хьэуэ, къэсщІакъым.

Нэхъыжьым къыкІэлъыкІуэр щхьих зыфІэтиныжьырати, ар махуэ ещанэм бгъэдохьэри, Іэ далъэ, ди шыпхъу дыщэ гъуэлъыпІэ хурагъэщІри, абы

Сигу пымык ыурэ си фашэ дахэр

Нэхуринэ къехъуліар

(Таурыхъ)

къыдонэ, апхуэдизу зи нэфІ къащыхуар къищІэн мурадкІэ, арщхьэкІэ аргуэрыр мэшыпІыртІэхъури Іурех, къэушыжмэ - я унэр зэлъы ухарэ я шхынри хъунымэ-бжьынымэр къыхи-

хыу Іэнэм тету! Апхуэдэу чэзу ящІри, нэхъыжьихыр гъуэрыгъуэурэ къыдэна щхьэкІэ, зыми къахуэщ акъым - мо зи гъащ эм зымыщІахэр зэрыгъуэлъу жейрт, къэушыжа нэужь, я унэр къаб-

зэрэ я Іэнэр хьэзыру къыщІэкІырт. ИкІэм-икІэжым, чэзур нэхъыщІэ дыдэм къылъосри, къыдонэ. Мыжеин щхьэкіэ, и Іэр еуіэж, уіэгъэм шыгъу треудэри, тахътэбаным йогъуалъхьэ, щІакІуэри зытрепІэж аби, пырхъ хуэдэ зещІ, езыр щІакІуэ кІапэм къыщІоплъ.

Пырхъ макъыр зэрызэхихыу, Нэхуринэ пхъуантэм къыдокІри мэпхъанкіэ, мэтхьэщіэ, езым ишхыну тіэкіури ешх, иныжьхэм я къэсыжыгъуэ щыхъукІэ, мажэри, пхъуантэм допкіэж. Шынэхъыщіэм псори елъагъу, арщхьэкІэ зыри жиІэркъым.

Иныжьхэр зэрызехьэу къыщІохьэжри: - Сыт хъыбар? - жаlэ. - Сыт къэпщlэ-

ШынэхъыщІэр макІуэри, пхъуантащхьэр трех. Иныжьхэм хъыджэбз цІыкІур щалъагъукІэ, ягъэщІагъуэ: - Догуэ, мы цІыкІура дэ иныжь къомыр дызыгъашхэр? - жаІэри.

Нэхъыжьыр мэІэбэри, хъыджэбз цІыкІур и Іэгум ису къыдех, щІылъэм нимыгъэсу ехьри, піэкум ирегъэтІысхьэ. Мыдрейхэр щхьэщэ ящІурэ

ціыкіу жаі эурэ ягъафіэ, яхуапэ. Абы ирихьэлІэу иныжь зауэ къохъейри, зэшиблыр кІуэн хуей мэхъу. - Дауэ хъуну, дэнэ утхьыну? - жаІэри,

иныжьхэр мэгузавэ. Фымыгузавэ, си дэлъхушхуэхэ, жи Нэхуринэ. - Сэрейм мывэ къалэ лъагэ къефщІэкІи, фежьэ.

Зэшиблыр йожэри, сэрейм мывэ къалэ лъагэ къращІэкІри, езыхэр зауэм макіуэ.

Нэхуринэ и анэнэпІэсыр удтэкъэ маплъэри, къещІэ и мылъхупхъур здэщыІэр. КъещІэр аби, къытредзэри, къокіуэ иныжь щіапіэм. Мывэ сэрейр хъурейуэ къекІухьри, дыхьэпІэ щимыгъуэткіэ, мывиті зэхуакум гъущі ІунэкІэ дэтІыхьурэ еугъуэнри, маджэ:

- A си хъыджэбз дыщэ цIыкIу, упсэу? жиІэурэ къегъапцІэ Нэхуринэр. - Дэ хьэм уашха тфІэщІ мыгъуэри, удгъейуэрэ дытхъуаи, - жи. - Мыдэ уи Іэпхъуамбэр къысхудэгъэжи, ба тІэкІу хуэзгъэщІыт, си тІасэ! - жиІэурэ къыдригъэгъэжщ и Іэпхъуамбэ цІэншэри, Іэлъын цІыкІу ІэритІэгъащ. Іэлъыныр къызэрыІэритІагъэу,

Нэхуринэр къызэфІэмахэри къэукІу-Удри зыхуейр арати, кІэбгъу зищІри

ежьэжащ. Иныжьхэр я бийхэм текІуэри къагъэзэжащ. Маджэри, зыри къэджэжыркъым, тоуІуэри, зыми бжэр Іуихыркъым. «Алыхь-алыхь, мыбы зыгуэр къыщыщlащ!» - жаlэри, мывэ къалэр якъутэр аби, долъэдэжри, я шыпхъу ціыкіур ліауэ ирохьэліэж. Фіы

Іуащхьэ хъурейм трагъэувэ дыплъэмэ, тлъагъуу трырет, жаlэри.

Куэдрэ тета, мащіэрэ тета ар абы, сытми, махуэ гуэрым щакіуэ гул мэзым къыщіэкіыжауэ къыхуозэ: удзыпціэ щхъуантіэм хэту дыщэ гъуэлъыпіэ іуащхьэ хъурейм тетщ, данэху-данапіэм хэлъу абы хъыджэбз дахэ илъщ. Маджэхэри, хъыджэбзым зигъэхъейркъым зигъэхъейркъым фоч шхьэшагъэукІри, къэушыркъым. Щымыхъуххэм, щакІуэхэр къыбгъэдохьэ. Къызэпаплъыхь-нызэпаплъыхьурэ, щакІуэ тхьэмадэм гу лъетэ хъыджэбзым Іэрылъ Іэлъыным. Іэлъыныр къыІэрегъэкІуэтри - хъыджэбзыр къыхобэукІ, къы Іэрехыпэри къохъуж:

- АІей, сыту куэдрэ сыжея! - жери, Нэхуринэ къызэфІотІысхьэ.

Уэлэхьэ, а Іэлъыныр пІэрылъамэ, уэ къэуш уиlэну къыщlэмыкlынт! жеІэри, щакІуэ тхьэмадэм хъыджэбзыр къыздехь аби, и къуэм къыхуешэ. Илъэс дэкlа, нэхъыбэ дэкlа, Нэхуринэ хъыджэбз цlыкly къелъху. Къилъхуам НэхуритІэ фІащ. Зэнэзэпсэу зэдопсэу.

Арщхьэкіэ уд гуэрыр маплъэри, къещіэ Нэхуринэ къызэрыхъужари пхъу къызэрилъхуари. Къещіэр аби, къытредзэри къокіуэ. Нэхуритіэ джэгуу уэрамым тетти, къеплъри къицІыхуащ. ЗыкъыхуигъэбзэгуфІэурэ йоджэ хъыджэбз цІыкІум:

- Мыдэ къакіуэ, си дахэ ціыкіу, уи щхьэц хъурыфэ цІыкІур сыгъэжь! -

Сыхуейкъым, - жи НэхуритІэ. - Сэ си щхьэцыр иджыпсту нанэ ижьащ, -

КъакІуэт, си тІасэ, уи щхьэцыр сы-

гъэжьи, си мажьэр уэстынщ, - жеІэри, къегъапцІэр аби, зыбгъэдешэ. Хъыджэбз цІыкІум и щхьэцыр ижь

хуэдэ ищІурэ и щхьэфэм банищ хеІу. ЗэрыхиІуарауэ НэхуритІэ тхьэрыкъуэ цІыкІу мэхъури мэлъэтэж. Нэхуринэ хупцІынэ ипщу здэщытым,

гур къолъэт. «Сыт мыгъуэр къэухъу?» - жиІэрэ къыщІэжмэ, ипхъу закъуэр тхьэрыкъуэ хъури лъэтэжауэ къелъагъу. Нэхуринэ жыг щІагъым къакІуэри, тхьэрыкъуэм еджэу хуежьащ:

- НэхуритІэ, НэхуритІэ, - жиІэурэ. Тхьэрыкъуэ цІыкІур жыгым къехыурэ, къакіуэщ аби, и анэм и Іэгум къитІысхьащ

- НэхуритІэ, НэхуритІэ, - жиІэурэ, и щхьэм Іэ дилъэурэ банищри къигъуэтщ аби, къыхичыжащ.

Банищыр къызэрыхичыжу, Нэхуритіэ хъыджэбз ціыкіу хъужащ. Абы и ужькіэ жылэм унафэ ящіщ аби, удыр къаубыдри зэкІэщІатхъащ. Мыдрейхэри тхъэрэ-псэууэ къызэхэнэжащ.

ЗэраІуэтэжымкІэ, НэхуритІэ и хьэягу щыщІэнт, Нэхуринэр ягъеиж, гъуэлІыгъуэм иныжь зэшиблри къакІуэри хэтащ.

Дыгъужьымрэ щынэ цІыкІумрэ

щынэ ціыкіур ишхыну дыгъужьыжьыр ехъуапсэрт, ауэ дыхьэным къежьэу къэущхьэусыгъуэ

Зэгуэрым Шынэ цІыкІур кІэлъыдэмыхьэу псафэ кіуауэ Дыгъужьы- куэдрэ щытащ. жьым къилъэгъуащ. Абы япэ зригъэщщ, псым дэ- хуэлІэрти,

лъадэри, щынэр кіэлъы- щынэ ціыкіум игъуэтыртэ- ващ. Щынэ цІыкІур Дыгъужьыжьым щышынэрти, лъаlуэрт Щынэ цlыкlур. пэплъэу

Щынэ ціыкіур Іейуэ псы гъунщ!

ШейтІанымрэ лІымрэ

къыдэмыкІыжыххэ щыхъум, хуэмышэчыжу кlэлъыды-хьащ. Дыгъужьыжьым и ищхъэрабгъукІэ уври псы ефэу хvежьащ.

Псы ефэну Щынэм и пэр Дыгъужьым шыхишІэм. кІийуэ шІидзащ:

Сыт уэ Іейм мы сызэфэ тсыр къыщІэбгъэутхъуэр? Зиусхьэн Дыгъужь, уэ псыр къыздижымкіэ ущытщ, сэ уи псыр къысхуэгъэут-хъуэрэ? - жиlащ Щынэ

цІыкіум, шынауэ кіэзызу. - Сыт жыпІэр уэ лъагъугъуейм, хэт уи ныкъуэф ефэн уи гугъэр? - Дыгъужьыжьыр нэхъри губжьауэ текІиерт

- Зиусхьэн Дыгъужь, сынолъэју къысхуэбгъэгъуну! - Апхуэдизу ущылъаlуэ-кlэ, усшхынщи пхуэзгъэ-

жиІэри, Дыгъу-Дыгъужьыжьыр жыжым Щынэр ишхащ.

Фи нысэри куэд щ акъым зэрылъхуэрэ.

ШейтІаныжым жиІэни, Шущауэ нэгъуэщІ

зэригъэбэмпІэни имыгъуэтыжу и щхьэр Іуих-

- ЛІы иІэти, и Іуэху зэфІэкІащ.

ТІури зым къыхуэнэжащ.

ТІу къилъхуащ.

БыдзитІ иІэщ.

Зыр лІэжаш.

ри ІукІыжащ, жаІэ.

Гуэщхужь и гуІэ уэрэд

Джаурыжьхэм зыІэрагъэхьэ, Си дэлъхуф у Билъостэнышхуэр Сэлэтылзэм шаІэрыхьари Си псэхэхти, си нэр ункіыфіщ. Лабэ къуакіэм акъужь къыщопщэ, Дэ мы жьышхуэр къыщытщіэпщам Ди унагъуэ мыгъуэр ирилъэсыкіщ. ЛІы пхъашэу си адэ Ботэр Пщіантіэкум щрагъабэт, Бэтауэ си анэжь тхьэмышкіэр Фочыпэкіэ нысхузэхуашэ. Ди пщіантіэ шэ уэфыр къыщыдэлъалъэм, Си гуштэм зыкъигъэзаш. Дзэ гупым ныщагъэзэжым. Щакъмэныр надокіуэтэж, Ажалыр Тхьэм зритыныр Шэ піэнкіым дауэ къелат? Лалыхуу си шыпхъу нэхъыжьыр Фочпэбжкіэ драіэтей, Дзэм ныпыр щаІэтыжам, Даущыншэу къуажэр къэнат, Къуажэм хьэдэу къытхуагъэнахэр Сыт мыгъуэм тщигъэгъупщэн? Пшыяеуэ дзэпашэ гукъэр

Дзэ накъырэм ныжьэхолъадэ, Накъырэжьыр дзэ Іушыж макъщи ЩІыпіэ псомкій къыщыздогуоу. Гуу макъыу къуажэм дэјукіыр Хьэдагъэ гыбзэщи, гущІэр дохъей, Дзэр щыхъейм къыкъуэк ыжар Сыт напэкІэ фыкъытхыхьэну? Гуп гущэр ныщызэхыхьэкІэ, Билъостэнышхуэр яхэмытыж, А-а, псэ закъуэти, хэкІуэдэжащ.

Мастэ-мастэ

Шущауэ я деж кіуэж пэтрэ, шейтіаныжь

Ей, Шущауэ, уи вакъэжьыр лъапаши-тіэ?

гуэр къы ущ Гэри, мыпхуэд эу зэпсэлъащ:

- Лъапашэми, къуршым срокlукі.

- АршхьэкІэ къомыжьэу яшхыжащ.

Имысрэ сымаджэрэ Іыхьэ яІэкъым.

- Фи деж вы гъэшха яукІащ.

- Сащыщти, къысхуагъэнащ.

- Іыхьэ къыпхуагъэнащ.

- ЯІэти, яукІащ.

Мастэ-мастэ, уэрейдэ, Мастэ кІыхь, уэрейдэ, Хьэкъэ и анэ, уэрейдэ, Шыцэ и анэ, уэрейдэ, Йомэрдин, жыпІэркъэ! Уэ цеяхъуэ, уэрейдэ, Цей еплъ, уэрейдэ, Цей мэракІуэ и кІапэ,

КІапэ шІэрашІэ, уэрейдэ, Дыкъэсащ, жыпІэркъэ! Къамыл и унэ, уэрейдэ, ЯтІэ унашхьэ, уэрейдэ,

Цейурымэ шы кІагуэжь, уэрейдэ,

Шы кІагуэжьыр хьэдэ Іусщ, уэрейдэ, Зэхэлъадэри яшхыжщ,

жыпІэркъэ! Мэжджытыжьыр,

уэрейдэ, уэрейдэ, Лъэныкъуаби, уэрейдэ, Къуэб и быныр, уэрейдэ, Іэрыгъашхэ защІи, уэрейдэ, Зашхыхьыжу, уэрейдэ, КъыщІэнаи, уэрейдэ!

Енэ-енэ

Енэ-енэ, Енэ хъумпІэ, Зи хъумпІарэ, Уагъэ-щагъэ, Зарубэч, Хъырэщауэ, Къыщтогу.

Йогуэри йолъэ,

Сыдж-сыдж

Сыдж-сыдж, Сыджырыкъуэ, Уэкъуо Іэл, Щэлихьэт, Шэлихьэтым и кІэн

Егуэшауэщ, Тохътэхэшш. Мыр хэшыж.

Іэв-зэв,

Йольэри йопкІэ, МэхьэпкІэрапкІэ, МэхьэкІэрауэ, МэхьэкІэпауэ, «Уау» жиІэу тохуэ, «Джэху» жиІэу тонэ.

Лъэв-зэв,

Шыр хьэлІамэ, Выр хьэлІамэ, Еуэ-еуэ, Сэлимэн, Къажэ-къажэ гуэшщ, Думэныщ, Ди щырыщщ, Доугуэшыж,

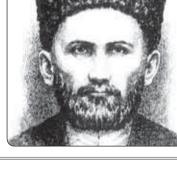
> Щхьэж и унэ зэбгрожыж.

Делэм къивар уи фІэщ умыщІ

ефауэ уэрамым здрикіуэм, кхъэщІэ къахухьу илъэгъуащ. - Абы из хъуху, Алыхьым сигъэпсэу, нэгъуэщІ сыхуейкъым! - жијэри блэкјащ.

Агънокъуэ Лашэ фІыуэ дэкІащ, а кхъэми из хъуауэ къыблэкІыжу, жиІауэ щытар игу къэкІыжри: Делэжь гуэр къэващ,

жыпіэу, уи фіэщ умыщі, лъэlуащ, уафэмкіэ дэп-Абы иужькІэ илъэс куэд лъейуэрэ.

И цІэр зыфІищыжащ

Зэрыхабзэти, нысэр зэрагъэфіэн ціэр фіащыну псори зэхэзежэрт. Пхъэ къутапІэм Іущі у хэс ліыжьым бгъэдэлъадэри еупщІахэщ:

Лыжым нысэ къыхуашат. щыжынщ, тасэхэ, фэ гугъу зевмыгъэхь, - жиlащ лlы-Тхьэмахуэ зытІущ нэхъ

дэмыкіыу, нысащіэр псыхьэ кіуэну къыщіэкіауэ, пщіан-Дадэ, ди нысэ ціыкіум тіэм зы ажэжь дэтти, нысащіэ фіэтщыну ціэ дахэр къыджеіэ! мыціыхур щилъагъум, езауэу - Абы и цІэр езым зыфІи- щІидзащ.

НысашІэм зыкъиплъыхьшзыри щизыниплъыхьри, мылъагъум, пэгунитІыр игъэувщ, ажэм шэсри, пхъэхьымкіэ иубэрэжьу щіидзащ. Пыжь къыдыхьэжым ар

- Абы и цІэр «Ажэ шущ!»

щилъагъум:

Дыщым дыщагъэлъапІэ

зэхуаІуэтэжырт:

Зэгуэрым, тІури я дыщым къыщІэжу кхъуейжьапхъэ сыкърахьэхмэ, къикІыжауэ, кърагъэшхар къысхутрамыгъэувам. Сэ сагъэхьэщІам Алыхь, къэ-Алыхь, си дыщым зы- мыхар укіуэдыжи! «Нэ- жьауэ, къэбыр шыпс щіыкъыстраукіэжам: сэ абы мэл хъыбэіуэрэ ущыіэ щіэмы- жауэ сагъэшхам, - жиіащ зи схуамыукіам, гуэгушыр гъэ- хъунур сыт?» - лъаіуэурэ, са- дыщыр тхьэмыщкіэм.

дыщыр тхьэмыщкіэ ды- щіыгъуныбэ схуамыщіам, шэ щІэгъэпщтхьа, тхъур сыдрахьеймэ, сыгъущІэу, шхыныгъуэ ІэфІу схузэбла- быр гъэвауэ, къэбыр гъэ-

ЗэнысэгъуитІым зым и варэ бжьыныхукІэ шыужа- къыфІэкІуэжащ, - жиІащ зи дыщыр къулейт. Адрейм и уэ самыгъэшхам. Тхьэм- дыщыр къулей нысэгъум.

- Алыхь, сэри си дыщым сыщІытэу

Лыр Іуэхутэкъым

Къуажэм зэlущіэ щыіэти, фызым и лІым хуищІа цей кІыхь щІэрыпсыр щригъэтІагъэри иутІыпщащ

ЛІыр зигъэщІагъуэу зэІущІэм яхэтауэ къыздэкІуэжым, хьэ бзаджэ гуэр къыдэжри, и лъэнкІапІэри къиуІащ, и цейри зэфІитхъащ. И лъэнкІапІэм лъыр къежэхыу лІыр къышІыхьэжаш.

Фызыр еплъри: - Лыр Іуэхутэкъым, цейр имыуlащэрэт! - жиlащ.

Керэсин сыту сщІын?

Сэхьид тыкуэным къыщІыхьэри: - Фэтыджэн фиlэ, Шупагуэ? -

жиІащ. Тыкуэнтес Шупагуэ бзаджэжьыр гушыІэри

Фэтыджэн диІэкъым, Сэхьид, керэсин фІэкІа, - жиІащ. Фэтыджэн фимыІэм, керэсин сыту сщІын? - жиІэри, Сэхьид щІэкІыжащ.

> Си пыІэр щІыщхьэрысхын тет иджыри къалъхуакъым

Пасэм щыгъуэ адыгэлІхэм я щхьэм пщІэшхуэ хуащІыжу щы-Къэбэрдейм икІри, Тифлис

къалэм Кавказым и тетым деж зыгуэр кіуат, тхьэусыхакіуэ. - Уи пыІэр щхьэрумыхауэ тетым деж ущІыхьэ хъунукъым! къыжријащ тетым деж щіэзы

гъэхьэу бжэм деж щысым. Си пыІэр щІыщхьэрысхын тет иджыри къалъхуакъым! жиІэри, щІэмыхьэу къэкІуэжащ

Щыгъынибгъу нэхърэ - теубгъуэн

♦«Нанэ и лыlу, дадэ и lунэ» жиlэурэ зэригъэу-Іуащ. (Гугъу дехьурэ ерагъыу зэригъэпэщащ, жы-

♦Абы бгым зыщидзыжмэ, уэ вийкIэ увэну? (Умыфыгъуэ, умыижэ, жыхуиІэщ).

♦Андызыр къетІри, шыгъу кlанэ ирегъэтІысхьэж. (Андыз - удзщ, тхьэрыкъуэф л1эужьыгъуэщ. И лъабжьэр хушхъуэщ. ЦІыху быдэм, нэпсейм хужаіэ). **♦Анэмэтым хъейрэт ухуэмыхъу**. (Дзыхь къыхуащіў къыпіэщіалъхьэм уемынэціыж, жыхуйіэщ.

Хъейрэт - епцІыжыныгъэ, енэцІыжыныгъэ). **♦**Ахъшэр пшахъуэщи, гъащІэр пцІащхъуэщ. (Пшахъуэр піэщіольэль, пціащхъуэр піэщіольэт,

♦Бажэм и кіэр піыгъыу тепыхьэ. (И кіэр зэрыпіыгъыу піэщіэкіыжынкіэ хъунущ, жыхуиіэщ).

♦Дахэу ябз дахэу ядыжыркъым. (Дахагъэ псор зым бгъэдэлъкъым, жыхуиІэщ). ♦Зыбзым пабжьэм хедзэри, зыдым къыхехыж.

♦Зэдэгъуэт нэхърэ - зэблэгъуэтыкІ. (Зы махуэм псори уиІэ нэхърэ, мащІэми, махуэ къэс зыгуэр бгъуэтмэ, нэхъыфІщ, жыхуиІэщ). **♦Къебыбажьэ нэхърэ - къежьэуашхэ**. (Къебыбажьэ - къелъэтажьэ. Уэшхыр псынщІэу къежьэу

зэvэ шхьэшыкі нэхърэ шіым пкърыхьэу хvэм-хvэмурэ къешхмэ нэхъыфІщ жыхуиІэщ). ♦Лъэпкъ и зыпкъ кІуэдыркъым. (КъызыхэкІа лъэпкъым зыгуэркІэ емыщхь щыІэкъым, жы-

хуиІэщ). ♦Лыр фымэ, шыгъу траудэ, шыгъур фымэ сыт иращіэрэ? (Мыхъумыщіэр зымыдэн хуейм езым мыхъумыщіэ ищіэмэ, хужаіэ).

♦Ныбэм «уи адэ и жьак!э къыпыупщ!и къилъхьэ»

жеіэ. (Ныбэм уедаіуэмэ, емыкіу къыуигъэхьынущ, ♦Парипых уихуэ. (Парипыхыр щІыпІэцІэщ. Балъкъ Іуфэрэ Псыхъурей къуажэ щІыбымрэ я зэхуакум

хуозэ. Къэрэкъэщкъэтау зауэм щыгъуэ къэбэрдей адыгэхэм къатеуауэ щыта тургъутхэр Парипых деж къэбэрдейхэм хьэлэч зэрыщащІыгъам псалъэжьыр къытекІаш). **♦Пщым и шхын шындырхъуом къекІэцІ**. (Дэнэ

кърахми къыхуамыгъуэту хъунукъым, жыхуиІэщ). ♦УзытекІуэм пэкІум уахегъэн. (Фащэм, щыгъыным щысхьын хуейщ, иужькІи цІыхум уарихыхьэн щхьэкіэ, жыхуиіэщ).

♦Уэсыр фошыгъу хъуати, фошыгъулъэ игъуэтыжакъым. (Куэдыр пудщ, жыхуиІэщ). **♦Хьэфэм фо из хъумэ**, **зэгуотхъ**. (НыбэизыгъэкІэ

щыкіа ціыхум хужаіэ) ♦Шкіэплъ зытелъ нэхърэ - дагъэ зытет. (Дахэ нэхърэ фІы жыхуиІэщ).

♦Щыгъынибгъу нэхърэ - теубгъуэн. (Щыгъын куэд уиІэ нэхърэ тепІэнщІэлъын, жыхуиІэщ).

Адыгэ лъагъуэжьхэмкІэ

Псори удэзыхьэхт, узыщІэзышэт

Адыгэ Іуэхум тепсэлъыхьын зыфіэфіхэр зэгуэр дыщызэхуэсат хьэрычэт лэжьэкіэм хуэкіуа Щокъуий Хьэсэн и лъэщапі́ зу Налшык къалэ и Къэбэрдей уэрамым тетам.

ЩЫЗЭІУЩІАХЭР, дызэгурыІуа фІэкІа умыщІэну, кууущэу дыхэмыхьэми, Іэджэми я щхьэфэ диІэбащ. Арати, тщыщ гуэрым къыхигъэщащ абдежым щысхэм ящыщу тlур -Бышэн Хьэбасрэ сэрэ - Адыгейм и ипщэ лъэныкъуэмкlэ щыlэ тlyaщІэхэм къызэрыщыткІухьар, уеблэмэ къурш тхыцІэу дызыщрихьэліахэми дащхьэдэхыу, хы Фіыціэ іуфэми дызэрынэсар. Удэзыхьэхрэ хъуэпсэгъуэу ар къэзылъыта Рэмэзан Мартин (къалащхьэм дэсми, къыщыхъуар Къугъуэлъкъуейщ) а Іуэхур «По старым черкесским тропам» жыхуиІэхэмкІэ игъэбелджы-Дэри а фІэщыгъэм дыкъытеувыІэ зэрыхъунум дригъэгупсы-

ИкІи, зэман дэкІауэ, ищхьэкІэ къыщыхэзгъэща ди зэхэзекІуэхэм ятетхыхьын щыщІэздзам, Рэмэзаным кІуэрыкІуэм тету къыхилъхьа цІэр къэзгъэсэбэпми хъуну къэслъытащ. Нэхъри, дэри, сызытепсэлъыхь гъуэгуанэ техьэкІэм и телъхьэхэр, алъандэрэ дытемыгушхуэу дыкъекІуэкІами, а фІэщыгъэм хуэдэт дызыхуеих-

Нэхъ гъэщІэгъуэныжращи, иужькІэ Интернетым, адыгэхэм я тхыдэм теухуауэ сызыхуэныкъуэ гуэрхэм сыщылъыхъуэрэ пэт, зэрымыщlэкlэ сыщрохьэлlэ Кавказ Ищхъэрэм къухьэпіэ лъэныкъуэмкіэ щиіэ и щіыналъэм «Черкесские тропы» зыхужа!э хъуну лъагъуэжьхэм нобэр къыздэсми уазэрыщрихьэлІэм теухуауэ Урысейм и пхащІэм нэс къикІыу кІуэжахэр зэрыщызэхъуажэ хъыбар-

Арати, япэ ита ди лъэпкъэгъухэр у щызектузу щыта гьузг «Адыгэ лъагъуэжьхэр» фІэтщащ, къэкІухьыкІэу дэ езым дгъэунэхуахэм, дяпэкІи дгъэунэхуну ди гугъэхэм «Адыгэ лъагъуэжьхэмкІэ» псалъэ кІэлъыгъэкІуэкІэр нэхъ хуэкІуэу къытлъытащ.

Ди зэрихьэліэкіэри телъыджэт

КАВКАЗЫМ и къухьэпІэ лъэныкъуэмкІэ нобэр къыздэсми узыщыхуэзэ адыгэ лъагъуэжьхэм ирикіуэн зи щіасэхэр зи гугъу сщіы ежьэгъуэхэм ящыщ зым Мейкъуапэ ишхьэкІэ щыІэ бгышхьэ къуажэ Гъуа-

зэрыплъ дыкъыlукlат. Гупым Щхьэгуащэ псыхъуэ къызэднэкіри, къухьэпіэ лъэныкъуэмкіэ зыкъыщызэкъуэзых Хьэкхъуафэпс и тІуащІэ бгъунжым дыдыхьащ. Ауэрэ дыздэкІуэм, къуэбэкъухэм я щхьэкІэхэр щызэхыхьэж, сэтей щыхъуж «къущхьэ зэlухуэпхъым» дихьащ.

Гъуэгум дызыхуиша хуей зэлъыlухам и курыкупсэм псы хъурей дахэкlей итщ. Зэрыжаlэу, абдежым зыщыбгъэпсэхуныр псэгъэтыншыгъуэу хъуэпсэгъуэщ. «Уэздыгъей закъуэм и гуэлым» (хыжьейм апхуэдэуи йоджэ) укъыпекІуэкІмэ, мэз Іуфэ гъуэгум адэкІэ уешэ, умыщіэххэуи узыіэпешэ: узрикіуэ лъагъуэм утекІмэ, къуэладжэ уэххэми уахуешэ. Ар зэдгъэхъуліэнкіэ Іэмал зимыіэти, къедгъэзэкіыжмэ нэхъыфІу къэтлъытащ.

Дызыхуехам дэгъэзеигъуэ защІэу дыкъыдэпщыжри, зекІуапІэ гъэпщкІуам дрихьэлІэжащ. Иджы ар сэмэгумкіэт здэщыіэр.

Лъагъуэм зы къуэ цІыкІуи дыдишауэ, дэри дезэшауэ, егъэзыхыпІэ гуэр дыщхьэщишащ. Хуей цІыкІум и щіэдзапіэ лъагапіэм тет уэздыгъеишхуитІыр цІыху гуэрхэм къэувыІэпІэ зэрахуэхъуам гу лъыттащ. Дащыбгъэдыхьэм, гуапэу фІэхъус зэтхащ, дызэрыцІыхуащ - Мейкъуапэ щыщт, дэщхьу щіыпіаплъэ къежьа-

Ауэрэ дызэдэуэршэру дыздэщытым, дызыхуэза гупым я нэхъыжьым къыджиlащ дыкъыздихьам зыщыдгъэпсэхүү, нэхү ша иужь дежьэжмэ зэрынэхъыфІыр.

Пщэдджыжьыпэ нэхутхьэхум нэ-Іуасэ тхуэхъуа гупым зыкъаІэтри, удз кІырым ерагъыу хэплъагъуэ лъагъуэмкіэ джабэ нэкіум кіэрыхьащ. Дэри здэдунэтІын хуейр абыкІэти,

39-

мин

щекіуэкіынущ.

Налшык къалэм шыщ-

хьэуІум и 4-5-хэм къыщызэрагъэпэщащ къэралым и

къалэ миным нэблагъэм я

уэрамхэм щагъэлъагъуэ XI

пеуэм и программэм хыхьэу

ягъэлъэгъуэну фильмхэм еп-

лъыну Налшык и Театр

бжыгъэхэр щызэхуэсат. Нал-

шыкдэсхэмрэ хьэщІэхэмрэ

Іэмал яІащ Филатов Сергей

и «Как разжечь потухший

огонь», «Молодой», «Прин- щІэщ.

ШыщхьэуІум и 21-м Азау губ-

Абы къищынэмыщауэ, гукъы-

дэж зи і э дэтхэнэ зыри ирагъэблэ-

гъэнущ бгылъэ щІыпіэхэм ит

зекіуапіэхэм, бгы куэщіхэм, псы-

хъуэхэм дэлъ пхъэнк ийр зэхуэ-

хьэсыным теухуа, илъэс къэс

ирагъэкіуэкі щэбэт щіыхьэхум.

Дыкъэзыухъуреихь дунейр къаб-

зэу щытыным хуэунэтіа жэрдэ-

мым хэтыну хуейхэр «Бгы къаб-

зэхэр-2022» зыфіаща щіыуэпс

зэхьэзэхүэм и сайтым зыщатх

хъчнуш. Апхуэдэ Іэмал щыІэнущ

«ЕВРОПЭМ ит бгы нэхъ лъагэ

дыдэм и лъапэм деж илъэс къэс

къыщызэдгъэпэщ мыпхуэдэ Іуэху-

гъуэхэр мы гъэм, уегупсыс зэры-

хъунумкІэ, щІыуэпсыр хъумэным

хуэунэтІа махуэшхуэ хъуащ. Хабзэ

дахэу куэдым къызэращтам и мы-

закъузу, ар абыхэм ирапх шыпсэу

шІыналъэм и зыужьыныгъэми.

Мыпхуэдэ Іэмалхэмрэ зэхыхьэхэм-

шыщхьэуІум и 18 пщІондэ.

кинофестивалыр.

КИНОФЕСТИВАЛЬ

ЩхъуантІэм цІыху

еджэныгъэхэр

пщэдджыжышхэр зэрызэфіэкіыу Япэщіыкіэ Бахъсэн и псыхъуащдяпэ ищахэм я лъагъуэ дытехьащ.

КъыкІэлъыкІуэ лъэбакъуэу

ІЭГЪУЭБЛАГЪЭР уэзымыгъэлъагъу vдз кlыр зэхэкlам гугъу дехьу дыпхрыкІри, къуршыпс цІыкІухэр жьгъруужу зэжэх, жыг зэрымыт мывалъэ губгъуэ кІыхьым дыкъихутащ. Ди нэхэр къэплъэжат. Ихъуреягъкіэ къыщылъ ІэщІэри телъыджэт. Дыкъыздихьа губгъуэжьым хэплъагъук лъэс лъагъуэ нашэкъашэ ціыкіум и ижьрабгъу лъэныкъуэр ектуэктырт джабэ задэурэ. Сэмэгүмкіэ зыдгъазэрэ дызэплъэкІыжмэ, къуэладжэхэм зэпхагъэмбыкіа, дэ къызэднэкіа мэз Іувыжьри фіыщіэ фіэхъус щетхыжыным къыпэплъэ хуэдэт.

ТІэкІу хуэдэгъэзеигъуэу щыт мэзыншэ джабэ нэкіури щіэплъыпіэмкіэ сэнтх лъагэ гуэрым хуэкіуэжырт. Тафэ дызытехьар зиіэтурэ макіуэ. Жыжьэу дызыІуплъэр кІыхьу зызыукъуэдия лъагапіэ шхъуантіэ гуэрт. «Ярэби, армырауэ пІэрэ, атІэ, ди гъуэгуанэм дыщызрихьэлІэн хуей шхьэдэхыпІиплІым языхэзыр?», - дызэупщІыжащ гупым хэтхэр. Пшэхэр зезыхуэ «Жьытхьэ» тІэкІу щызэтесабырэжым. сэтей щхьэфэм мывалъэ ІупшІэ шизышІыкІа псы ежэхым дыІутІысхьащ. Пшыналъэ дахэ хэзыш псэхэлъхьэжым, зыхэтщІэу, дигухэр нэхъри къызэригъэгъуэтыжри, гугъэ ІэфІхэм даубыдыжащ.

АрщхьэкІэ абдежым куэдрэ дыщымысу, тІэкІу дыщедзакъэри, зыкъэтІэтыжаш. ГъэшІэгъуэнракъэ. гъуэгум зэрыхэщІыр иджы нэхъ нэрылъагъу хъуа хуэдэт. ИкІи дызэрынэсари къыдгурымы уэжу, дызыхуэплъэ «Гъуазэрыплъ» шхьэдэхыпІэм куэд дэмыкІыу дыкъытехуташ.

ЩІыгум жыжьэу дыкъыхуеплъыхыу

рэжэгъуэм сигу къигъэкІыжар мыраш: илъэс тюші илэкіэ. Совет къэралыгъуэр иджыри щыІэу, цІыхуитІ дыхъуу къуршымкІэ дызэпхрыкІри, Куржым дихьауэ щытащ.

мибгъу.

ципиально документально»

министерством и «Кинови-

деоучреждение» къэрал Іуэ-

хущіапіэм и унафэщі къалэ-

ныр зыгъэзащІэ Шурдым Ак-

санэ зэрыжиіэмкіэ, уэрам

кинофестивалхэр къыщТызэ-

рагъэпэщыр урысей киноре-

жиссёрхэм я лэжьыгъэхэм

цІыхубэр хагъэгъуэзэн пап-

Іуащхьэмахуэ щІыналъэм и щІы-

уэпсыр удынщіапіэм зэритыр, ціы-

абы и щІыуэпс дунейр зэрыуэзэ-

рыбг хъункіэ шынагъуэ зэрыщыіэр.

Бгылъэ щІыпІэхэм зэпымыууэ ухуэ-

ныгъэхэр щокіуэкі, хьэрычэтщіа-

кІуэхэр щызэблокІ, зыплъыхьа-

кіуэхэр щопэкіу. Махуэ къэс ціыхум

къызэринэк пхъэнк ийр зэщ умы-

къуэмэ, дуней псом щыцІэрыІуэ

мы щіыпіэ дахэм и щхьэ къри-

кІуэнкІэ хъунур зыхуэдэр үй нэгү

къыщІэбгъэхьэну гугъукъым. Дэри

дызыхущІэкъур аращ - дыкъэзыу-

хъуреихь дунейр къызэтенэнымкІэ,

хуэсакъынымкІэ, къабзагъэр зи

лъабжьэ Іуэху зехьэкІэр Іэпэгъу

яхуэхъунымкіэ ди ціыхухэм щіэны-

гъэ ятынырщ», - жиlащ «Кавказ.

РФ» акционер зэгухьэныгъэм и

Дыкъэзыухъуреихь дунейр хъу-

мэным хуэунэтІа «Бгы къабзэхэр»

хушхуэ зэрызэблэкІым къыхэкІыу,

КъБР-м ЩэнхабзэмкІэ и

фильмхэм еплъыну

Налшыки фестивалым хохьэ

щыщ лэжьыгъэхэр, актёрхэу

Янковский Иван, Вдовичен-

ков Владимир, Тарасовэ Аг-

гъуэщІхэри щыджэгу филь-

шекІуэкі мы фестивалым зы-

кърезыгъэхьэл ахэм я ІэІэ-

хьэхэмкіэ щыіэ Терскол щіыпіэм дыкъыщыувыlат. Абдежым къыщы-щlэддзэри, Сонэм зэрыщхьэдэх «Накрэ» тхыцІэм дыкъытехутэн папщІэ, фІыуэ тлъагъу «лъакъуэрыгъажэшхэр» ди щІыб илъу, мылылъэ къыр дзакІэхэм датеувэурэ, дэгъэзеигъуэ задэм дыдэкlат.

Тхыдэ мыжыжьэм зэриГуэтэжымкІэ, Хэку зауэшхуэм и лъэхъэнэм нэмыцэ зэрыпхъуакІуэхэм Іэрамыгъэхьэн щхьэкіэ, мы щіыпіэ къуейщеймкі эколхоз-совхоз і эщыр зэпрахуауэ щытащ. Жэм якІэрыхуахэм я хьэдэ къупщхьэхэм ноби мыбдежым ущрохьэлІэ. Гугъу дехьу дыкъызыхуэкІуа шытхым дытеува иужь, укъыдэплъыну фІэкІа ухуейтэкъым, апхуэдизу дызыгъэхьэшкІурашкІуэ, дызыгъэпхъэр нэжэгужагъэ иным дызэщ Іиубыдати!

Дауи дымыгуфІэнрэт! Дыкъыздикіамкіэ зедгъэзэкіыжмэ, Кавказ Ищхъэрэм дыхуеплъыхым хуэдэт. Ипщэкіэ зетіуэнтіэкімэ, Кавказ Щіыбым и псыежэххэр тлъагъурт! Абы щыгъуэми а зэпрыкІыпІэр езыр, сыдэтІысхьарэт жыпІэну, шым и тхыцІэм хуэдэу псыгъуэт. Пэж дыдэуи: уи нэгур ищхъэрэ-къухьэпІэмкІэ щыІэ Іуащхьэмахуэ хуэплъэу «псэущхьэм» и тхыціэм пхэщіыщхьэкіэ ущытетІысхьэкІэ, лъакъуэ сэмэгур Сонэм иту, лъэтхьэмпэ ижьыр Бахъсэн и тІуащІэ абрагъуэм дэтым хуэдэт! Дэри абдежым зэрытщыхъужыр, «цІыху цІыкІур» адэкІи-мыдэкІи здэщыпсэу щІыгум жыжьэу дыкъыхуеплъыхрэ, алъпыш гуэрым дытесым хуэдэут.

АдыгеймкІэ ди гупсысэм къедгъэгъэзэжынщи, япэу дыкъызыдэкla шытхыр зи гугъу сщ ам нэхърэ, дауи, куэдкІэ нэхъ лъахъшэт. Ауэ аратэкъым нэхъыщхьэр, атІэ мыбдежми дэ щызыхэтщіа гуфіэгъуэрт, щіэщыгъуэрт. АдэкІи-мыдэкІи къыщылъ щІыгур уи Іэгум илъым х АБДЕЖЫМ къыщытпкърыхьа дэ- гъурт: дыкъызыхэкІа губгъуэри, мэзри, ди япэмкІэ къиува къыкІэлъыкІуэ щхьэдэхыпіэри, абы адкіэжкіэ зыкъызэкъуэзых къуакІэ-бгыкІэхэри

псори - удэзыхьэхт, узыщіэзышэт... **ХЬЭТЫКЪУЭ Щауапціэ**.

къуэрэ иратынущ, - жиlащ

хэм, жыг халэхэм, утхэм къы-

шызэрагъэпэш. Мыр Нал-

ТЕКІУЖЬ Заретэ.

Хабзэ зэрыхъуауэ, уэрам

Шурдым Аксанэ.

ЗымащІэ яхурикъужакъым

«Биолог-Новокубанск» (Прогресс) - «Спартак-Налшык» (Налшык) - 3:2 (3:1). Прогресс. «Биолог» стадион. ШыщхьэуІум и 7. ЦІыху 200 еплъащ.

Судьяхэр: Колтунов, Новиков, Головченкэ (псори Дон Іус Ростов щыщщ)

«Биолог-Новокубанск»: Суворов, Никитин (Гребенюков, 46), Каргин, Пунегов, Панченкэ, Пириев, Борисов (Черчесов, 88), Устинов (Саркисов, 88), Темыкъуэ (Юрьев, 70), Переверзов, Миносян (Юшко, 70).

«Спартак-Налшык»: Мицаев, Мэкъуауэ (Ольмезов, 72), Далиев, Белоусов, КІэдыкІуей, Хьэшыр, Дэхъу (Жангуразов, 70), Масленников, Торосян (Къумыкъу, 77), ЛІуп (Ашуев, 70), ХъутІэ (Топу-

Топхэр дагъэкlащ: Миносян, 2 (1:0). Миносян, 20 (2:0). Хьэшыр, 22 (2:1). Миносян, 45+1 (3:1). Хьэшыр, 89 (3:2). *Дагъуэ къыхуащІащ:* Гребенковым, Каргин, Пириевым, Миносян, Къумыкъум.

УРЫСЕЙ Федерацэм футболымкіэ и етіуанэ лигэм и Япэ гупым щекІуэкІ зэхьэзэхуэм ипкъ иткіэ шыщхьэуіум и 7-м Прогрессым щызэхэтащ «Биолог-Новокубанск»-мрэ «Спартак-Налшыкымрэ» зэlущlэр. Ар командэхэм

жыджэру къыщ адзащ. Дэтхэнэри хущІэкъурт псынщІэу бжыгъэр къызэјуихыу адэкіэ джэгур зэрыхуей щытыкІэм тету иригъэкІуэкІыну. Абы и лъэныкъуэмкІэ я кІэн нэхъ къикІащ хэгъэрейхэм. Зэпэщіэтыныгъэр зэрыщіи-дзэрэ дакъикъэ етІуанэр екІуэкІыу арат ди гъуащхьэхъумэхэм Іэзэу къапекіуэкіа Переверзовым топыр налшыкдэсхэм я штрафнойм илъадэ Миносян и лъэныкъуэмкІэ щыхуигъэжам. Иужьрейм гъуащхьэтетым пэгъунэгъу пліанэпэм топыр дигъэкІыу бжыгъэр къызэјуихыным лэжьыгъэшхүи ирихьэлІэжакъым - 1:0.

ПсынщІэу къызэрыхэжаныкІам прогрессдэсхэр нэхъ жыджэрыж къищІащ. Дакъикъэ зыбжанэ нэхъ дэмыкlауэ ди гъуэм аргуэру зэ къе-кlуэлlащ Миносян. Арщхьэкlэ мы зэм ди гъуащхьэхъумэхэр абы хуэхьэзырти, ебгъэрыкІуэныгъэр къызэпаудащ.

Джэгур зэрыщІидзэу, напІэзыпіэм я гъуэр къыхагъэщіами, ди щалэхэр абы къигъэщІэхъуэщакъым - зэманыр куэдт икІи щытыкІэм зрагъэъvэжынvи «Спартак-Налшыкым» и еб- рымрэ зэкІэлъхьэужьу зэуа гъэрыкІуэныгъэхэм ящыщ топхэм прогрессдэсхэм

Командэхэр

3 CKA

1. «Ротор»

5. «Чайка»

2. «Кубань Холдинг»

6. «Черноморец»

8. «Динамо» Ст.

9. «Алания-2»

12. «Форте»

13. «Дружба»

14. «ЕсэнтІыгу»

7. «Мэшыкъуэ-КМВ»

10. «Легион Динамо»

11. «Спартак-Налшык»

4. «Биолог-Новокубанск»

зым кърикІуа штрафнойр щагъэзащІэм хэгъэрейхэм хабзэр къызэпауду Торосян ираудащ. Штрафнойм Масленниковыр еуащ, арщхьэкІэ гъчэм щхьэпрылъэпэжыжьэу

КъыкІэлъыкІуэ дакъикъэм я гъуащхьэтетым къыхита топымкІэ ебгъэрыкІуэныгъэр «Биолог-НокъыщІэзыдза вокубанск»-м зэщхьэщыкІыныгъэр игъэбэгъуащ. Нэхъапэм хуэдэу топыр къызы-Іэрыхьа Переверзовым иджы адрей лъэныкъуэмкІэ ди гъуащхьэхъумэхэм къапекіуэкіащ. Штрафнойм щихьэм Миносян и лъэныкъуэмкІэ ар къыхитэри, налшыкдэсхэм я

гъуэм къыдигъэкlащ. Топитікіэ я хьэрхуэрэгъухэм япэ къызэрищами, Къэбэрдей-Балъкъэрым и футбол командэ нэхъыщхьэм и футболистхэм я лъэр щиудакъым - щытыкіэр ягъэзэкіуэжыну жыджэру ипэкІэ кІуа-тэрт. ДакъикъитІ нэхъ дэмыкіыу я мурадри къехъуліащ. Ди щалэхэм я ебгъэрыкүэныгъэм хэту «Биолог-Новокубанск»-м и штрафнойм шихьэм топыр къыІэрыхьащ Хьэшырым Алан хэгъэрейхэм я гъуашхьэтетым къыпекІуэкІри. Іззэу абы пэжыжьэ пліанэпэм топыр дигъэкіащ -

Зэјущјэм и япэ Іыхьэм хухаха зэманыр иухыным дакъикъэ зыбжанэ иІэжыу ди щІалэхэр гупышхуэу ипэкіэ кіуэтащ. Кіыхьу екіуэкіа ебгьэрыкІуэныгъэм къриубыдэу хьэщІэхэм тІэунейрэ Іэмалыфі яіащ бжыгъэр зэхуэдэ Іэмал щыіэт. ящіыжыну. Ліупымрэ Хьэшы-

0

0

0

0

2

T.

6-1

4-1 5-2 5-2 2-1

1-0 3-4 0-1

2-3

4-7 1-4 0-3 0-3

1

Урысей Федерацэм футболымкіэ и етіуанэ

лигэм и Япэ гупым зэхьэзэхүэр

зэрыщекіуэкіыр

3

323322**3**332

Дж. Къ. 3. ФІ.

0 0

гъуащхьэтетым Іэзэу къригъэгъэзащ.

Загъэпсэхуну икІыным куэд къэмынэжауэ щытыкІэр ди щіалэхэм я дежкіэ нэхъыкіэж хъужащ. Япэ топитыр зи ІэдакъэщІэкІ Миносян иджы и закъузу «Спартак-Налшыкым» и и штрафнойм кіуэцірыкіащ икІи и ебгъэрыкІуэныгъэм и кІ эухыу бжыгъэр 3:1-м хуигъэкlyащ.

ТекІуэныгъэр къахуэзыхь бжыгъэр зэрахъумэным я къару нэхъыбэр хухэзыха хэгъэрейхэм зэlущіэм и етіуанэ Іыхьэр траухуауэ щытащ. Я хьэрхүэрэгъухэм я лъэныкъуэмкіэ зэрыщагъэбыдам къыхэкІыу джэгупІэ губгъуэр нэхъ хуит къызыхуэхъуа «Спартак-Налшыкыр» щІэх-щІэхыурэ «Биолог-Новокубанск»-м и гъуэм зэрекІуэлІэным хущІэкъурт, арщхьэкІэ хэгъэрейхэм я зыхъумэжыныгъэр быдэт.

ИкІэм-икІэжым, джэгум и иужьрей дакъикъэхэм хьэщіэхэм я мурад къехъуліащ. ТекІуэныгъэр зэраІэрылъхьэм шэч къытезымыхьэж прогрессдэсхэм зы напіэзыпіэкіэ набдзагубдзаплъагъэр яфІэкІуэдащ. Сытым дежи абыхэм гъунэгъуу япэщыт ди щалэхэм а щытыкіэр къагъэсэбэпаш. Топыр гъуашхьэхъумэхэм Іэзэу яблихри, Хьэшырым етІуана топыр лигъэкlаш икlи кlэух бжыгъэри 3:2-м хуигъэкІуащ.

ЕтІуанэ лигэм и Япэ гупым и ещанэ джэгугъуэм и адрей зэрүштэхэм мылхуэлэ бжыгъэхэр къарикlуащ: «**Легион** Динамо» (Мэхъэчкъалэ) **СКА** (Дон lyc Ростов) - 0:1, «**Кубань-Холдинг**» (Павлово кэ) - «Форте» (Таганрог) - 2:1, «Дружба» (Мейкъуапэ) «Чайка» (Песчнокопскэ) - 0:1, «Черноморец» (Hogopocсийск) - «Динамо» (Ставрополь) - 1:0, «Ротор» (Волгоград) - «**Мэшыкъуэ-КМВ**»

(Псыхуабэ) - **2**:**1**. «Алания-2» (Владикавказ) -«Есэнтіыгу» (Есэнтіыгу) зэіу-щіэр ягъэіэпхъуащ.

КъыкІэлъыкІуэ джэгугъуэр «Спартак-Налшыкым» и стадионым шригъэкІуэкІынуш. ШыщхьэуІум и 14-м абы къригъэблэгъэнущ пэшІэлзэ зэlущlищми щытекlуауэ зэхьэзэхүэм бжьыпэр щызы-Іыгъхэм ящыщ Павловскэм и «Кубань-Хоплинг»-р ишІэн. пашэхэм нэхъ ерыщу япэщіэтыфынкіи хъунщ ди щІалэхэр.

Европэм и бгы нэхъ лъагэ дыдэщ,

дунейпсо бгылъэрызекІуэ спор-

тым курых хуэхъу щІыпІэхэми язы-

ЖЫЛАСЭ Замир.

Хьэцэпэцэр Іуахыж

Бахъсэн щІыналъэм и «Константиновское» мэкъумэш ІуэхущІапІэм уэфіу екіуэкі зы махуэри къыхуегъэсэбэп хиса гъавэр кІэрыхуншэу къызэрырихьэлІэжыным.

Комбайнерхэмрэ механизаторхэмрэ я зэфІэкІ псори ирахьэлІэ гуэдзымрэ хьэпцІиймрэ зэрыІvахыжыным МэкъумэшышІэхэм яхуэф ащ: бжыхьэсэ гуэдзым зы гектарым хүэзэү центнер 47-м нэс, гъатхасэм 45,5-рэ, бжьыхьэсэ хьэпцІийм центнер 45,5-рэ. гъатхасэм - 42-рэ къытрахащ. Гъавэу кърахьэлІэжар псори зэхэту тонн мин 17-м щІегъу.

Іуахыжа гъавэм псыіагъ иІыгъыу гъавэ хъумапІэхэм ебгъашэ хъунукъыми, абы ткІийуэ кІэлъоплъ.

Зэман ипэкІэ мыбы щы-Іуахыжащ джэш щхъуантІзу гектар 530-м щІигъу.

Гуэдзымрэ хьэпц Іиймрэ къыкІэлъыкІуэу «Константиновское» СХПК-м нартыхур кърихьэлІэжынущ. Нэхъыщхьэращи, ар нэсу къызэгъэпэщаш мэкъумэш технидагъэгъэсыныпкэхэмрэ

хъэмкІэ Бахъсэн шІыналъэм и мэкъумэш ІуэхущІапІэхэм мы илъэсым хьэцэпэцэу гектар мини 4-м нэблагъэ кІэрыхуншэу къыщрахьэлІэ-

жащ.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

ТЕЛЕФОНХЭР:

редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

Къыдэзыгъэкіхэмрэ редакцэмрэ я хэщіапіэр: 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

ящыщщ щІыуэпс волонтёр хабзэхэм цІыхубэр щыгъэгъуэзэныр, пхъэнкІийр зыщыщкІэ зэхэдзыныр цІыхухэм я гупсысэм хэпщэныр. сыт хуэдэ ІэнатІэри щІыуэпсым хуэсакъыу гъэпсын зэрыхуейм абыхэм я зэхэщІыкІыр ешэлІэныр. ШІэныгъэ и лъэныкъуэкІэ зэхьэзэхуэм унэтlакlуэ хуэхъунущ «Урысейпсо щІыуэпс оператор» жылагъуэ зэгухьэныгъэмрэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым и щІалэгъуалэм зэхаша «ЩхъуантІагъэр зыхъумэхэр» щІыуэпс хасэмрэ я лэжьакіуэхэр. Зэхуэсым хэтынухэм ирагъэлъагъуну мастерклассхэр къызэрагъэпэшынуш «Уэри щІы!» щІыуэпс зэщІэхъееныгъэмрэ «Экологистика» ІуэхущІапіэмрэ я Іэшіагъэліхэм. Абы къыдэкІуэу, Азау губгъуэм зэпымыууэ щылэжьэнущ щІы хъурейм и щІы-

пІэ нэхъ дахэ дыдэу къалъытахэм

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм

и 19-м Печатым и хуитыныгъэр

хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр

ПщыхьэщхьитІым къриу- тым кърикІуахэр зэхалъхьэж-

быдэу ягъэлъэгъуащ режис- мэ, текІуахэр ягъэнэІуэнущ.

сёр щалэ Петров Александр Абы шытекІуэм ахъшэ сау-

2021 - 2022 гъэхэм трихахэм гъэту сом зы мелуанрэ ны-

лай. Бикович Милошэ, нэ- кинофестивалхэр стадион-

- Къэралым и къалэхэм шык ебгъуанэу щокіуэкі.

шыщхьэуІум и 21-м Азау губ-гъуэм щыуэпсыр хъумэным теу-хуа зэІущІэхэр, «Іэнэ хъурейхэр», мастер-классхэр, интерактив

кіэ дэ къэдгъэлъэгъуэну дыхуейщ зи фіэщыгъэ зэхьэзэхуэм нэхъыщ- ятеухуа видеогъэлъэгъуэныгъэр хьэфынущ, ауэ гум ехьэліа узыфэ хьэу зыхуигъэувыж къалэнхэм къиту, щІыуэпс дерсхэр зи лъабжьэ щІэныгъэ-узэщІакІуэ нэтынхэр къэзыгъэлъагъуэ интерактив пхъэшыкъухэр. Мыбдеж зыгъэпсэхуакІуэхэм унагъуэкІэ зыщагъэпсэхуну Іэмал яІэнущ: сабий джэгупіэхэр ягъэувынущ, йогэм теухуа дерсхэр щатынущ, цирк джэгуакіуэхэм зыкъыщагъэлъэгъуэнуш.

Апхуэдэу зэхьэзэхуэм и жэрдэмщіакіуэхэм я мурадщ ціыхухэр Іуащхьэмахуэ дашыну, бгы джабэхэм зыщрагъэплъыхьыну. Заплъыхьыну бгы щыгум дэкІхэм къызэранэкіа пхъэнкійр къэхъукъащІэ лей къыхэмыкІыу зэхуахьэсын щхьэкіэ, зэхьэзэхуэм хэтхэм гъуэгугъэлъагъуэхэмрэ къегъэлакіуэхэмрэ я гъусэу бгы куэщІым ихьэнущ. Апхуэдэ гукъыдэж зиІэхэр Гарабаши станцым нэсыхукІэ пщІэ щіамыту кіапсэ гъуэгумкіэ дэкіыфынущ. Мы Іуэхугъуэ дахэр гъэзэщІэным хэт хуейми и гуащІэ хилъ-

зэмылІэужьыгъуэхэр зыпкърытхэр Іэмал зэриІэкІэ абы хэмыхьэну къыхураджэ.

зэхьэзэхуэр къызэзыгъэпэщыр «Кавказ.РФ» зэгухьэныгъэрщ, ауэ ар егъэкіуэкіынымкіэ абы щіэгъэкъуэн хуохъу КъБР-м Курортхэмрэ туризм хуэјухуэщ эхэмкі э и министерствэр, «Урысейпсо щІыуэпс оператор» жылагъуэ зэгухьэныпхъэнкІийр зэхэдзыным елэжь «Экологистика» ІуэхущІапІэр, «Бгылъэ дуней» зи фІэщыгъэ бгылъэрызекІуэхэм я хасэр, «Іуащхьэмахуэ» псыр къыщІэзыгъэкІ ІуэхущІапІэр.

«Бгы къабзэхэр» щІыуэпс зэхьэзэхүэр 2018 гъэ лъандэрэ йокүүэкі. Илъэсищым къриубыдэу цІыхухэм ирагъэкІуэкІа щэбэт щІыхьэхушхуищым тонн 50-м щІигъу пхъэнкІий щызэхуахьэсу бгы куэщІым кърашын яхузэфІэкІащ. Іуащхьэмахуэ

хэзщ. ЩІы хъурейм и континентхэм узыщрихьэлІэ къуршхэм я инагъ, лъагагъ, задагъ теухуауэ зэхагъэувауэ щытыгъа, пІибл» зи фІэщыгъэ гупым Іуащхьэмахуэ яхэтщ. Арагъэнущ хамэ «Бгы къабзэхэр-2022» щІыуэпс къэрал жыжьэ куэдым цІыхур уэру къришу мы шіыпіэм къезышалІэр, бгым дэкІыну хуейхэми, хьэрычэтщІакІуэхэми, спортсменхэми дэтхэнэми щхьэж и щхьэусыгъуэр и тегъэщІапІэу - Іуащхьэмахуэ куэд къыщіэкіуэр. Ди щіыпіэр зэрыгушхуэ, щыпсэу лъэпкъхэм я щэнхабзэм дамыгъэ хуэхъуа Іуащхьэмахуэ илъэсым и кіуэцікіэ дэкіым я бжыгъэр мелуаным нызэрохьэс. ГурыІуэгъуэщ, а щытыкІэм абы и щІыуэпсыр хъумэн хуейуэ цІыхухэри, ІуэхущІапІэхэри, къулыкъущіапіэхэри ізнатіз зэрыригъзувалІэр. Ди гуапэ зэрыхъунщи, а гупсысэр псоми къызэдащтэ, ар зыхуей хуэзэу зэф эхынымк э щхьэж и гуащіэ ирихьэліэну хущіокъу.

ШХЬЭШЭХУЖ Инал.

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Редколлегием хэтхэр: ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщіредактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секре-Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ЩхьэщэмыщІ

унафэщІ ТІымыжь Хьэсэн.

щіыналъэ Іуэхущіапіэм ятхащ ПИ № ТУ07-00117-м щІэту.

Индексыр П 5894 Тиражыр 1.783 Заказыр №1392

(12+)

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаіэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкіэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту щыт-

Газетыр Іа тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщІэныгъэхэмкіэ и управленэм.

Тел.: 76-01-28, 76-01-10

къым

мы къыдэкіыгъуэм ЕЛЭЖЬАХЭЩ:

жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Джатокъуэ Марьянэ, корректорхэу Шолжэн Заирэ (З. 4-нэ нап.), Що**джэн Иннэ** (1, 2-нэ нап.).

КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящіащ Ныр Саидэ, Щомахуэ Ма-

Сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

«Издательство «Южный регион» ООО-м щытра-

357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокі.